

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

12 YILLIK ZORUNLU EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL YÖNETİMİNDE
KARŞILAŞILAN SORUNLAR

SİRAÇ BADUR

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

GAZİANTEP
AĞUSTOS 2014

**T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**12 YILLIK ZORUNLU EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL YÖNETİMİNDE
KARŞILAŞILAN SORUNLAR**

**EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

SİRAÇ BADUR

**TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ÇETİN TAN**

**GAZİANTEP
AĞUSTOS 2014**

*Çalışmam da maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen eşim
Gülseren'e
ve varlıklarından güç aldığım neşe kaynağım oğullarım
Furkan ile Muhammed Talha'ya
ithaf olunur....*

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
GAZİANTEP

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Programı Yüksek Lisans öğrencisi Sıraç BADUR tarafından hazırlanan “12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminde Okul Yönetiminde Karşılaşılan Sorunlar” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, 27/08/2014 tarihinde aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

İMZA

Prof. Dr. Fatih TÖREMEN
Ana Bilim Dalı Başkanı

Jüri Üyeleri:

Yrd. Doç Dr. Çetin TAN(Tez Danışmanı)

Yrd. Doç Dr. H. İsmail ARSLANTAŞ

Yrd. Doç Dr. Sevda KOÇ

Doç. Dr. Abdullah DEMİR
Enstitü Müdürü

ÖZET**12 YILLIK ZORUNLU EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL
YÖNETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR**

Sıraç BADUR

Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi, 114 sayfa, Ağustos 2014

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Çetin TAN

Bu araştırmanın temel amacı, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın evreni, Mardin ili Midyat ilçesindeki müstakil müdürlüğü bulunan okullarda ki toplamda 1200 yönetici ve öğretmenden, örnekleme ise 455 yönetici ve öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak 2013 yılında Mardin’de düzenlenen eğitimde başarıyı artırma çalışmayı sonuçlarına göre hazırlanan beşli likert tipi ölçek kullanılmıştır.

Verilerin analizinde frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma istatistiklerinin yanında, t testi, tek yönlü varyans (ANOVA) analizi ve scheffe hesaplamalarının yanı sıra, verilerin homojen dağıldığı cinsiyet, görev ve branş için t testinden, eğitim durumları, görev yaptığı kurum, görev yeri, mesleki kıdemi ve yaş için tek yönlü varyans (ANOVA) testinden faydalanılmıştır. Gruplar arası farkı belirlemek amacıyla LSD testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p \leq 0,05$ olarak hesaplanmıştır.

Araştırma sonucunda, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunların başında, ilkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmamasının eğitimin kalitesini düşürmesi ile ilkokul ve ortaokullara devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticilerinin maddi konularda sıkıntı yaşaması gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Yöneticisi, 12 Yıllık Eğitim Sistemi

ABSTRACT**PROBLEMS ENCOUNTERED IN SCHOOL DIRECTING WITH 12-YEAR
COMPULSORY EDUCATION SCHEDULE****Sıraç BADUR**

Zirve University, Graduate School of Social Science

Department of Educational Sciences

Master Thesis, 114 pages, August 2014,

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Çetin TAN

The goal of this research is to define the ideas of headteachers and teachers about problems being encountered due to 12-year compulsory education schedule. The universe of the research was composed of 1200 headteachers and teachers who works in schools that have independent headship and the sample was composed of 455 headteachers and teachers. 5-likert type scale has been used to collect data according to the results of workshop about how to increase success in education which was held in Mardin in 2013 .

In analysis of the data; besides frequency, percentage, mean, standart deviation, t-test, one way variance (ANOVA) analysis, scheffe calculation; t-test was used for homogenously distributed data of gender, duty, branch; ANOVA test was used for education level, working establishment, work-place, years spent in work. To determine the difference between the groups LSD test was used. The significance level is calculated as $p \leq 0,05$.

As a result of this research the main problems encountered in school directing with 12-year compulsory education schedule are ; not making the unsuccessful students fail the classes in primary school causing a decrease in education quality and headteachers facing the financial problems because of primary and secondary school lacking fund by government.

Key words: headteacher, 12-year compulsory education schedule

ÖNSÖZ

Dünya baş döndürücü bir değişim ve dönüşüm sürecindedir. Her geçen saniye insanoğlunun ihtiyaçlarını çeşitlendirmektedir. İnsanlar sürekli daha fazla şey istemekte, bunun içinde sürekli birbirleriyle ve doğayla bir mücadele içerisinde. Okullar yaşamın merkezinde bulunan örgütlerdir. Onları bu baş döndürücü gelişme ve değişimlerden soyutlamak mümkün değildir. Toplumlar kendi varlıklarını sürdürebilmek bu gelişmeleri yönetebilmek ve değişimlere ayak uydurabilmek amacıyla eğitim sistemini yani okulları kullanırlar. İhtiyaçlardaki bu değişiklikler sürekli yeni sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Bu sorunlarla baş edebilmek için sorunlara zamanında müdahaleden geçer. Bu nedenle toplumlar refah seviyelerini yükseltebilmek için ilkin eğitim sorunlarına çareler aramışlardır. Çünkü bir şeyi bilmeden yapamazsınız. Bu nedenle eğitim kurumlarımızda yaşanan problemlere doğru müdahaleler yapabilmek için sorunun temeline inmemiz gerekir. Böylece toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilen okullar oluşturabileceğimize inanıyorum.

Bu araştırmamda 12 yıllık zorunlu eğitimde okul yönetiminde karşılaşılan sorunlara ışık tutmaya çalıştım. Çalışmamda değerli görüşleriyle katkı sağlayan tüm yönetici ve öğretmen arkadaşlarımla yanı sıra kardeşim İsa BADUR ve eşi Dr.Naciye BADUR'a danışman hocam Yrd.Doç.Çetin TAN'a teşekkür ederim.

Sıraç BADUR

Ağustos 2014

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA VE ONAY SAYFASI	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLO LİSTESİ	vii
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Sayıtlar	5
1.4. Sınırlılıklar	5
2. EĞİTİM VE OKUL YÖNETİMİ	6
2.1. Eğitim Yönetimi	6
2.1.1. Eğitim Yönetiminin Amaçları	7
2.1.2. Eğitim Yönetiminin Özellikleri.....	7
2.1.3. Eğitim Yönetiminin Ortamı	9
2.1.4. Eğitim Yöneticisi.....	9
2.2. Okul Yönetimi.....	10
2.2.1. Okul Yöneticisi	11
2.2.2. Okul Yöneticisinin İdari Roller ve Sorumlulukları.....	12
2.2.3. Okul Yöneticisinin Yeterlilik ve Özellikleri	14
2.2.4. Okul Yöneticisinin Görev ve Yetkileri	16
3. OKUL MÜDÜRLERİNİN KARŞILAŞTIĞI BAŞLICA SORUNLAR	22
4.1. İletişim Sorunları.....	22
4.2. Maddi Olanaksızlık ve Araç –Gereç Yetersizliği.....	23
4.3. Mevzuatla İlgili Sorunlar	25
4.4. İş Yüğü Kaynaklı Sorunlar.....	27
4.5. Öğrenci ve Öğrenci Velileriyle İlgili Sorunlar.....	28
4.6. Diğer Sorunlar	31
4. 12 YILLIK ZORUNLU EĞİTİM SİSTEMİ.....	34

5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	37
5.1. Yurtiçi Araştırmalar	37
5.2. Yurt Dışı Araştırmalar	40
6. YÖNTEM.....	41
6.1. Araştırmanın Modeli	41
6.2. Evren ve Örneklem.....	41
6.3. Veri Toplama Aracı.....	42
6.4. Verilerin Analizi.....	45
7. BULGULAR VE YORUMLAR.....	46
7.1. Yönetici ve Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler.....	46
7.2. 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminde Okul Yönetimin Karşılaşılan Sorun Düzeylerine İlişkin Bulgular	48
8. SONUÇ.....	85
9.TARTIŞMA	87
10.ÖNERİLER	95
KAYNAKÇA	97
EKLER.....	103
12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sorunlarına İlişkin Ölçek.....	103

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeyleri ölçeği faktör yapısı	43
Tablo 2. Yönetici ve öğretmenlerin demografik özelliklerinin dağılımı.....	46
Tablo 3. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyi	48
Tablo 4. Öğretmenlerin ve yöneticilerin 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyi ile ilgili ifadelerine verdiği cevapların dağılımları	48
Tablo 5. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin eğitim durumuna göre ortalamaları.....	55
Tablo 6. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin görev yaptığı kuruma göre ortalamaları.....	57
Tablo 7. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin görev yerine göre ortalamaları	64
Tablo 8. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin mesleki kıdeme göre ortalamaları	67
Tablo 9. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin yaşa göre ortalamaları	73
Tablo 10. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin branşa göre ortalamaları	77
Tablo 11. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin cinsiyete göre ortalamaları	80
Tablo 12. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin göreve göre ortalamaları.....	83

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın önemini ve gerekçesini içeren problem durumu ile problem cümlesi, alt problemler, sayılılar ve sınırlılıklar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Eğitim bütün toplumlarda saygın bir yere sahiptir. Eğitim aracılığıyla yaşayan değerleri korumak, ideallerini doğrulamak, değerlerini aktarma fırsatı vardır. Bu fırsat her toplumun kendi insanların hayata hazırlanmasını ve yönlendirilmesini sağlar. Bu bağlamda değerlendirildiğinde eğitim bir toplumun varlığını sürdürebilmesinde hayati öneme sahiptir. Çağımızda bilgi ve teknolojiye hızlı değişim ve dönüşüm süreci insanlığı da önemli ölçüde etkilemekte ve dünyayı küçültmektedir. Bu süreçten en çok etkilenen öğelerden biri de şüphesiz bilgi ve kültür aktarımını sağlayan eğitimidir. Eğitimin bireyin çevreye uyumunu sağlama ve kültürü aktarma görevleri de değişime uğramıştır (Kuzu ve Eroğlu, 2012).

Eğitim insanları dolaysız olarak ele alan bir girişim, okulda insanlar için olduğu kadar, insanlara etki yapan bir örgüttür. Bireysel eleştirici bir düşünce ve davranış kazandırma, çeşitli eğitim felsefelerinin bu okuldan beklediği bir görevdir. Özellikle bu görev, çevre ve toplumun okulu yakından izlemesine yol açar. Ancak, okulun bu görevini gerçekleştirmekte gösterdiği başarının doğru olarak ölçülebilmesi, birçok engeller ile karşılaşmaktadır. Eğitim politikasının tartışmalı çözümleri bunlardan sadece birisidir. Bu yüzden eğitim örgütleri, kontrol ve baskı güçlerinin yapısı bakımından, diğer örgütlerden farklılaşır. Bu farklılaşma bunların yönetiminde de kendini yansıtmaktadır (Bursalıoğlu, 2012:4-5).

Çağımızda okullar, yaygın olarak bir öğrenme yeri olarak tanımlanır. Okullardan beklenen ise söz konusu öğrenmenin etkili bir biçimde gerçekleştirilmesidir. Okullar, etkili öğrenmeyi gerçekleştiremediğinde statü ve güven kaybına uğramakta; varlık nedenini kaybetmiş olmaktadır. Okul ve eğitime

yüklenen amaç ve işlevler gerçekleştirilemediğinde de bunları başka kurumlar ve birimler üstlenmeye başlar. Okullar ülkenin her yerinde, herkese, eşit düzeyde eğitim ve öğrenme fırsatları sunmak durumundadır. Okullar bunu sağlayamadığında toplumda sosyal adalet, sosyal eşitlik ve sosyal hareketliliği sağlama rolleri bir yana, sosyal eşitsizliğin kaynaklarından biri olmaya başlar. Okul öğrenci, öğretmenler ve herkes için bir öğrenme yeri, gündelik yaşamın çevresinde biçimlendiği bir öğrenme merkezi olarak görülür. Bu nedenle okullar, her türlü toplumsal beklenti ve sorunlarla ilgilenmek, söz konusu sorunların üstesinden gelebilmek içinde kendilerini bütün yönleriyle sürekli yeniden üretmek ve öğrenen okul olmak zorundadır. Okullar kendi içlerinde beklenen yapısal ve eğitsel reformu gerçekleştiremediklerinde, statü ve güven kaybına uğramaya devam edecek, alternatif okul arayışları gündeme gelecektir (Şişman, 2012:1).

Bu günün okullarının daha öncekilerden farklılığı herkesçe bilinen bir olgudur. Yirmi-otuz yıl önce okullardaki başlıca disiplin problemleri, koridorlarda yürümek, yüksek sesle konuşmak, sakız çiğnemek gibi davranışlardı. Bu günün sorunları ise fiziksel ve sözel şiddet ve bazı okullarda uyuşturucu, hırsızlık, saldırı ve cinayet gibi suçları içine almaktadır. Bu durumda okul yöneticileri ve öğretmenler, zamanlarının büyük bir kısmını okuldaki çatışmalara harcamak zorunda kalmaktadır (Johnson ve Johnson,1995; Akt.Çalık ve Kurt, 2006:100).

Günümüzün okul yöneticisinin; zaman, dikkat ve çabasını neyin öğretildiği, nasıl öğretildiği, öğretim teknolojilerinin kullanımı gibi konular üzerinde yoğunlaştırması gerekmektedir. Bu tür talepler yeni bir okul müdürü tipinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Artık, bütün alanlardaki sosyal, politik gelişmeler ve özellikle de eğitim alanındaki uygulamalar göstermiştir ki, okul yöneticisi yerine okul lideri ancak bu durumlara yanıt bulabilir (Kelly ve Peterson, 2000; Akt.Korkmaz, 2005:240-241). Günümüzün başarılı okul liderleri neyi bilmek, neyi yapabilmek ihtiyacını duymaktadır ve biz bu tür okul liderlerini nasıl yetiştirebiliriz? Gerçek şudur ki bu sorulara geçerli, güvenilir ve sürdürülebilir çözümler bulabilmenin en mantıklı çıkış yolu okulların kökten bir şekilde değişmesidir (Korkmaz, 2005:240-241).

Günümüzdeki değişim ve dönüşüm sürecine ayak uydurabilmek amacıyla eğitimde reformlar yapılmaktadır. Artık günümüzde eğitimle bu hızlı değişime ayak

uydurabilecek yaşam boyu öğrenen bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde zorunlu eğitim süresi kademeli olarak artırılmaktadır (Kuzu ve Eroğlu, 2012).

Okul yöneticilerinin karşılaştıkları yönetsel sorunlara ilişkin olarak, eğitim denetmenlerinin ve öğretmenlerin görüşleri de alınarak ve karşılaştırılarak konu incelenebilir. (Aydemir, 2013). Bu neden araştırmamda yöneticilerin yanında eğitim ve öğretimin asıl mimarları olan öğretmenlerin görüşlerine de yer vereceğim.

Eğitim sistemimizde değişik zamanlarda köklü değişikliklere gidilmiştir. 1997 yılındaki 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimden sonra en son değişiklik 2012-2013 eğitim –öğretim yılında uygulamaya konulan 12 yıllık zorunlu eğitim sistemidir. Bu sistem 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli liseden meydana gelmektedir.

30.03.2012 tarihinde kabul edilen 6287 sayılı kanunla 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununda şu değişiklikler yapılmıştır (Resmi Gazete, 2012);

- “222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.
- 222 sayılı Kanunun 7’nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
- İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.”
- “İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda yapılan değişiklikler ise şu şekildedir;

- “Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”
- “İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”
- “İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile İmam-Hatip Ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile İmam-Hatip Ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur’an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir.”
- Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir.”

Bu kanun değişikliği (www.resmigazete.gov.tr) ve bu değişikliğe ilişkin bir genelge yayınlanmıştır (MEB, 2012). Yapılan bu değişikliklerin hedeflerine ulaşılabilmesi için çağın gerekliliklerine ve toplumsal değerlere uygun olması gerekir (Kuzu ve Eroğlu, 2012).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunları belirlemektir. Amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeyi nedir?
- 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeyi eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin cinsiyet, yaş, görev, görev yeri, eğitim durumu göre, anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.3. Sayıtlar

Araştırmaya ait sayıtlar aşağıda verilmiştir.

- Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyini yansıtacak niteliktedir.
- Katılımcıların ölçeğe samimi ve doğru cevap verdikleri varsayılmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmaya ait sınırlılıklar aşağıda verilmiştir.

- Araştırma 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyi ölçeği ile sınırlıdır.
- Araştırma Mardin ili Midyat ilçesinde görev yapan yönetici ve öğretmenler ile sınırlıdır.
- Araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

2. EĞİTİM VE OKUL YÖNETİMİ

2.1. Eğitim Yönetimi

Eğitim kamu yönetiminin özel bir alanı olduğu gibi devletin oluşturduğu kurumlardan biri olarak ifade edilebilir. Eğitim faaliyetleri özel sektöre bırakıldığı durumlarda bile devletin gözetim ve denetimiyle sınırlandırılmıştır. Çünkü; halkı belirli bir yasa veya döneme kadar mecburi eğitmek daima devletin görevi olmuştur. Ülkenin bilim ve teknolojik yol ile kalkındırılması, uyumlu bir toplumun oluşturulması da öncelikle eğitim sistemine bırakılmıştır.

Balcı (2005:52) eğitim yönetimini; bir ülkenin eğitim sisteminin bir bütün olarak analiz ve sentez etmeyi amaçlayan disiplinler arası bir bilim dalı olarak, eğitim yönetimi ise; yönetiminin eğitime uygulanması olarak tanımlamaktadır.

Diğer bir tanım da ise eğitim yönetimi “kişinin davranışlarını da istenilen davranış değişikliğini sağlamak için insan gücünü, maddi ve manevi kaynakların kullanma süreci” olarak tanımlanmaktadır (Ertan Kantos, Oğuz Çuhadaroğlu ve Taşdan, 2009: 395).

Eğitim yönetimi; “bir toplumun eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturulan eğitim sisteminin ve eğitim sisteminde yer alan bütün örgütlerin yönetimini kapsamaktadır. Eğitim kurumlarında yer alan eğitim programlarının etkili bir şekilde uygulanması, öğretim hizmetleri, personel yönetimi, bütçe, bina, araç ve gereçlerin verimli bir şekilde kullanılması için yöntemler geliştirilir ve yönetim süreçlerinin etkili bir şekilde işletilmesi yolları aranır” (İlgar, 2000: 10).

2.1.1. Eğitim Yönetiminin Amaçları

İşlev ve amaç yönünden kamu yönetiminden ve iş yönetiminden ayrılan eğitim yönetimi başlı başına bir uzmanlık alanıdır. İlgar'a (2000) göre, eğitimdeki birinci tür amaç eğitim örgütünün amaçlarıdır. Buna milli eğitimin amaçları da denilmektedir. Örgütsel amaçlar, örgütün üreteceği ürünün ne olduğunu ve niteliğini belirler. İkinci tür amaçlar, eğitim yönetiminin amaçlarıdır. Örgütsel amaçların ne nicelikte ve ne nitelikte gerçekleştirileceğini ve bunun için örgütün nasıl çalıştırılacağını yönetimin amaçları gösterir. Bunlara yönetsel amaçlar denir. Örgütün amacı harcamayı azaltıp, verimliliği sağlayarak üyelerin ihtiyaçlarını karşılamaktır.

Eğitim yönetimi toplumun eğitim gereksinmelerini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü önceden belirlenen amaçlarını gerçekleştirmek için etkili işletmek geliştirmek ve yenileştirmek sürecidir. Eğitim yönetiminin ilk amacı eğitim olanaklarını eğitimi gereksinen ve eğitim görmesi gereken her yurttaşın yararlanabileceği biçimde yaymaktır. Bu amaç T.C Anayasası'nda ve Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer almaktadır. İkinci amacı ise Milli eğitimin amaçlarına uygun olarak, eğitimi geliştirerek daha nitelikli öğrenciler yetiştirmektir (Başaran, 2000: 12).

Eğitim yönetiminin amacını Demirel (2007: 5-6) şu şekilde ifade etmektedir: "Okulda ya da eğitim örgütünde, eğitimin nicelik ve nitelik bakımından artmasını sağlamaktır. Eğitim hizmetlerinin en yüksek düzeyde gerçekleştirilmesinden yönetici sorumludur. Bu anlamda okulda, öğretmenleri, eğitim uzmanlarını ve diğer eğitim çalışanları örgütsel, yönetsel ve eğitsel amaçlar doğrultusunda, yönelten ve etkili çalıştıran eğitim yöneticileridir".

2.1.2. Eğitim Yönetiminin Özellikleri

Eğitim yönetimi kamu yönetiminin eğitim alanına uygulanması olarak görülür. Bu nedenle eğitim yönetiminin özellikleri eğitimin amaç ve işlevlerinden kaynaklanmaktadır. Eğitim sisteminin girdisi, işlediği varlık ve çıktısı genelde insandır. Bu bakımdan diğer sistemlerden farklılık gösterir ve eğitim yönetiminin

özellikleri aşağıdaki şekilde özetlenebilmektedir (Ağaoğlu, 2007: 8; Taymaz, 2011: 20-21);

- “Eğitim sistemi doğrudan veya dolaylı olarak insanlarla ilgili hizmette bulunur, yeni davranışlar kazandırır. İnsan davranışlarında oluşturulan değişiklikler, veliler ve toplum tarafından beklenenlerden farklılaştığında çatışmalara neden olabilir.
- Eğitim amaçlarından biri, insanlarda düşünme ve eleştirme davranışlarını da geliştirmedir. Öğrenciler okulda eleştirici düşünceyi geliştirince, farklı görüşlere sahip olanların tepkisi artar.
- Eğitim kurumlarında yetiştirilenler eğitildikleri alanlar dışında çalışmak isteyebilirler, bu durumda eğitim-insan-iş dengesi bozulabilir.
- Eğitim sisteminde insan davranışlarında oluşturulan değişikliğin veya kazandırılan davranışın ölçülmesi, amaçlara ulaşma derecesinin saptanarak başarının değerlendirilmesi güçtür.
- Eğitim sisteminin girdisi ve çıktısı çevre insanıdır. Bu nedenle çevrenin gereksinimlerini karşılama durumundadır ve çevrenin etkisi kaçınılmazdır.
- Eğitimle ilgilenen ve eğitim sistemini doğrudan veya dolaylı olarak denetleyenlerin sayısı çoktur. Değişik birey ve grupların beklentileri de farklı olacağından, özellikle okul yöneticileri değişik baskılar altında çalışırlar.
- Toplumun eğitim sisteminden beklentisi ile ilgisi dengeli değildir. Beklentiye kıyasla ilgisi azdır, bu nedenle işbirliğinin sağlanması güçtür.
- Eğitim kurumu olan okullarda görev alan öğretici personel genelde mesleki eğitim görmüş öğretmenlerden oluşur. Okul müdürleri Bakanlık tarafından çoğunlukla öğretmenler arasından seçilerek atanır. Bunların büyük bir kısmının okul yöneticiliği konusunda öğrenim ve deneyimleri olmadan atanması teknik yetkinin kullanılmasını güçleştirmektedir.
- Eğitim kurumları ülkenin her yerinde ve en küçük yerleşim birimi olan köylere kadar yayılmıştır. Eğitim yönetimi çeşitli kademelerde ve alanlarda öğrenim yapan tüm kurumların verimli biçimde yönetilmesinden sorumludur”.

2.1.3. Eğitim Yönetiminin Ortamı

Toplumların gelişmesi sürecinde hangi türde ve hangi kademedede olursa olsun birer eğitim kurumu olarak okulların oynadıkları rolün önemi hiç şüphesiz çok büyüktür. Okulların gerçekleştirdikleri etkinlikler nedeniyle, nitelikli üretimin, akılcı tüketimin, uygarca ve birlikte yaşamının huzur ve güvenin vazgeçilmez unsuru olan bireyi yetiştirmenin temel aracıdır (Gülde, 2007: 13).

Okul, “yerel, bölgesel, ulusal ve uluslar arası boyutları yanında, sosyal, kültürel, siyasal, ekonomik boyutları olan oldukça karmaşık sosyal birim ve gerçeklik alanıdır. Basit bir kavramlaştırmayla okul, girdi- işleme- çıktı süreçlerinden oluşan açık bir sistem” olarak tanımlanmaktadır (Şişman, 2011: 13).

Okul, iç ve dış çevresinde bulunan unsurları birleştiren, uzlaştıran ve dengeleştiren bir kurumdur. Okulların hepsi aynı gibi gözükse de, özelde insanın parmak izi gibi birbirinden farklılıklar gösterir. Her okulun birbirinden farklı bir kişiliği vardır (Sönmez, 2006: 88).

“Okulun varoluş gerekçesi, eğitimidir. Bir hizmet örgütü olarak okul bu görevini, öğrencilerini eğiterek, yani eğitim gereksinimlerini karşılayarak yerine getirir. Okul, bir takım amaçları gerçekleştirmek üzere meydana getirilmiş sosyal bir örgüttür. Onun meydana gelişini sağlayan en önemli etken, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarıdır. Genel olarak okul, belli bir yeri olan, belli bir süre devam eden, öğrenci ve öğretmeni değişen, geniş bir çevreye hitap eden, eğitim faaliyetini planlı ve programlı bir şekilde sürdüren, öğrenme-öğretme faaliyetlerini organize bir ders faaliyeti olarak devam ettiren, genel ve mesleki çeşitler içerisinde şekillenen bir kuruluştur “(Ünlü, b.t.: 7).

2.1.4. Eğitim Yöneticisi

Eğitim sisteminde son yıllarda, eğitim yönetiminin bir bilim olarak algılanması, yöneticinin örgütsel amaçların gerçekleştirilmesini sağlayan bir eğitim lideri olarak kabul edilmesi, bu alanın uzmanlık gerektirdiğinin bilinmesi, eğitim

yöneticiliğinin bir meslek haline getirilmesi gerekliliği, yönetici adaylarının objektif ölçülerde seçilmesi, eğitim yöneticisinin lisansüstü ve hizmet içi eğitimle yetiştirilmesi, özlük haklarının eğitim düzeylerine göre düzenlenmesi, yetki ve sorumluluk dengesinin sağlanması gibi hususlar günden güne önem kazanmaktadır (Özmen ve Kömürlü, 2010: 26).

Eğitim yöneticisi; “öğretmen, personel, öğrenci, veli çevre liderleri, çevredeki yerel yöneticiler, merkez örgütü ve politikacılar gibi farklı eğitim ve kültür düzeyinde bulunan, farklı beklentileri olan öğelerle ilişkiler kurmak, onların çelişkili beklentilerini bağdaştırarak demokratik yönetimi sürdürmek zorundadır” (Töremen ve Kolay, 2003).

Günümüzde eğitim yöneticisinin temel amacı, “M.E.B.’nin eğitim politikaları ve amaçları doğrultusunda eğitim kurumlarını yaşatmak ve etkili bir biçimde işler durumda tutmak anlayışına gelinmiş olmak, çağdaş okul yönetiminin ipuçlarını vermektedir” (M.E.B.1990:20; Akt: Okutan, 2000: 163).

Eğitim yöneticisi, her türlü eğitim örgüt ve kuruluşlarında ve bunların yönetim basamaklarında, yönetim işlevlerini ve yönetim süreçlerini işletmeye yeterli olacak nitelikte yönetimin kuramsal alanlarında öğrenim görmüş ve uygulama yapmış bir uzmandır (Başaran, 1996: 118).

2.2. Okul Yönetimi

Okul, önceden belirlenmiş eğitim amaçlarına ulaşabilmek için mesleğinde ve alanında uzmanlaşmış kadrolar aracılığı ile eğitmek istediği öğrencilere programlı ve sistematik olarak bilgi beceri aktarımının gerçekleştiği kamu gözetimi altında işleyen bir sistemdir (Ada ve Ünal, 1999: 67; Akt: Yıldırım, 2011: 56).

Okul yönetimi, “eğitim yönetiminin bir alt uygulama alanıdır. Eğitim yönetimi sistemle ilgilenirken, okul yönetimi okul düzeyinde yoğunlaşan problemlerle ilgilenmektedir” (Aydoğan, 2008: 36).

Okul yönetiminin önemi, aslında yönetiminin görevinden doğmaktadır. Yönetiminin görevi, kurumu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul yönetiminin görevi, okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul yönetimi ayrıca okul yöneticisinin de yetki ve sorumluluğunu da belirtmektedir. Yönetiminin çok yönlü

tanımları, yöneticiye çok yönlü yetki ve sorumluluklar yüklemiş durumdadır. Bunlar okul yönetiminin değerini yükselttiği kadar önemini de arttırmaktadır (Kara, 2006: 20). Okul eğitim hizmetini üreten temel hizmet olarak çalışmak zorundadır. Okulun etkili çalışabilmesi için okul yönetimi aşağıdaki hedeflere ulaşabilmelidir (Sarice, 2006: 24);

- “Verimi artırmak: Öğrenci başına harcanan girdiyi azaltırken öğrencinin eğitsel niteliğini artırmak,
- Eğitim çalışanlarının doyumunu sağlamak: Her çalışana okula harcadığı emeğinin karşılığını ödeyerek onun işten doyumunu yükseltmek.
- Okulun sağlığını korumak: Çalışanlar arası çatışmayı en aza indirerek eğitim çalışanlarını birlik içinde eğitim amaçlarını gerçekleştirmeye yöneltmek.
- Okulu dirik bir yapıya kavuşturmak: Eğitim bilimlerinde eğitim, eğitim teknolojisinde olagelen yenilikleri, toplumun eğitim gereksinimelerindeki değişimleri anında izlemek ve bunları kararlılık içinde uygulamak.
- Okulu çevresine yararlı kılmak: Çevrenin doğal zenginliklerini korumak, sağlık koşullarını geliştirmek, toplumun gereksindiği eğitim hizmetlerini sunmak, yeterli olduğu konularda halka öncülük etmek”.

2.2.1. Okul Yöneticisi

Okul yönetiminin işleyişine yön verenler okul yöneticileridir (Kul ve Güçlü, 2010: 1023). “Okul yöneticileri, okulun etkililiği ve verimliliği açısından çok önemlidir. Çünkü okul yöneticileri, sahip oldukları bilgi ve becerilerle okulun geleceğini planlamakta, yönünü belirlemekte ve okuldaki değişim çabalarını yönlendirmektedir” (Garies ve Tschannen-Moran, 2005, Akt: Ağaoğlu ve diğerleri, 2012: 161).

“Okul müdürü, okulda çalışan tüm personele okul, iş ve meslekleri ile ilgili olarak ihtiyaç duydukları her türlü bilgiyi ulaştırmada birinci derecede sorumlu olan kişidir. Bunun yanında okul müdürü, okulun etkileşim içerisinde bulunduğu dış çevreye, onların ihtiyaç duyduğu gerekli bilgiyi sunmakla da görevlidir. Çünkü okulun dış çevresinde

bulunan aileler, iş çevreleri, meslek örgütleri vb. zaman zaman okul ile ilgili bilgiye ihtiyaç duyabilirler. Bu nedenle okul yöneticileri iletişimin kurulacağı hedef kitleleri tanımak ve ona göre hazırlık yapmak zorundadırlar” (Buluç, 2007: 6-7).

2.2.2. Okul Yöneticisinin İdari Roller ve Sorumlulukları

Okul yöneticisi, okul güvenliği açısından merkezi bir rol oynamaktadır. Okul yöneticisi günlük politikaların uygulanmasından ve denetlenmesinden sorumlu ilk kişidir. Daha önemlisi, yönetici öğrencilerin kurallara uymasını sağlayacak ve onları denetleyecek personelin çalışmalarından sorumludur (Dönmez, 2001: 67- 68). Okul yöneticilerinin en önemli sorumlulukları olarak aşağıdaki noktalar saptanmıştır (Aydın, 2010: 188-189);

- **İnsanlarla etkili biçimde çalışma:** Bu insanlar çevredeki insanlar, bürokrasideki insanlar, diğer meslektaşlar ve öğrencilerdir. Bu insanların elbette hepsi de önemlidir. Ancak, yönetim açısından, okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi açısından, özel bir önem taşıyan, öğretim kadrosu ile çevredeki insanlardır.
- **Etkili bir işletme yönetimi:** Okulun temel amacı, çocukları eğitmektir. Okulun temel etkinliği ise öğretimdir. Diğer tüm etkinlikler yardımcıdır, kendi kendilerine amaç değil, amacın gerçekleştirilmesinde kullanılan araçlardır. Ancak, eğer bu hizmetler uzmanca ve doğru olarak yürütülmezse, öğretim programı aksar ve halkın okula olan güveni sarsılır. Daha etkili bir öğretimin gerçekleştirilmesine yardım edici nitelikteki hizmetlerin yetersizliği, öğretimin yetersizliğinden daha çabuk ve kolay fark edilir. Okulla sıkı ilişki içindeki çevre, bu hizmetlerdeki yetersizliği çok çabuk fark eder.
- **Yeterli bir okul binası ve çevresi hazırlama:** Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi için uygun fiziksel koşulların hazırlanması, eğitim yönetiminin görev alanına girmektedir. Eğitim programının etkili biçimde uygulanabilmesi için gerekli ortamın hazırlanmaması

halinde, etkinliklerden istenilen sonucun alınması çok zor olur. Etkinliklerin niteliklerine uygun fiziksel koşulların hazırlanması, girişimden istenilen sonucun alınması için bir önkoşuldur.

- **Eğitim programının geliştirilmesi:** Eğitim programı okulun tüm etkinliklerinin kalbidir. Okulun eğitim programı, anlamlı hedeflerin gerçekleştirilmesi için kasıtlı olarak planlanmış öğrenme deneyimlerinin bütünüdür. Okul ortamında meydana gelen tüm etkinliklerin odak noktası olarak eğitim programının niteliği, okulun tüm etkinliklerinin niteliğini ve etkililiğini etkiler. Eğitimin gelişmesi, programın gelişmesi ile başlar. Eğitim programının geliştirilmesi konusunda, merkezi eğitim sistemlerinde okul yönetimine fazla bir yetki ve insiyatif tanınmamaktadır. Bu sistemlerde okul yöneticileri, merkezde hazırlanan eğitim programlarını, etkili biçimde uygulamakla görevlendirilmişlerdir. Programın kapsamı konusunda, kendilerine yetki verilmemektedir.
- **Mesleğe hizmet:** Öğretim kurumlarında öğretmenlik yapma, eğitim konusunda çevreyi aydınlatma, konferanslar verme, mesleksi danışmanlık yapma, mesleksi yazılar yazma gibi görevler mesleğe hizmet olarak düşünülebilir”.

“Okul müdürünün ilgili yasaların, eğitim politikalarının ve çağdaş eğitim anlayışının beklentileri doğrultusunda okulu amaçlarına ulaştırmak görevi ile yükümlü ve sorumludur. Okul müdürünün sorumlulukları, görevlerinde olduğu gibi içinde bulunduğu ortama göre değişiklik göstermektedir”. Taymaz (2003: 61) okul müdürünün başlıca sorumluluklarını aşağıdaki gibi sıralamaktadır;

- “Okulun amaçlarını ve felsefesini açıklamak,
- Okulun politikasını saptamak ve tanıtmak,
- Okul etkinlikleri için ihtiyaçları karşılamak,
- Okulda katılımcı ve demokratik yönetimi geliştirmek,
- Okulda kişiler ve gruplar arası ilişkileri kurmak,
- Öğretim ve eğitim etkinliklerini planlamak,

- Çevre değerlerini incelemek ve desteğini kazanmak,
- Okul içi ve dışı öğelerle iletişim ve eşgüdüm sağlamak,
- Etkili bir işletme yönetimi geliştirmek ve uygulamak,
- Yapılan çalışmaları sürekli izlemek ve değerlendirmek”.

2.2.3. Okul Yöneticisinin Yeterlilik ve Özellikleri

“Okul yöneticilerinin okullarını etkili ve verimli bir şekilde yönetebilmeleri için birtakım yeterliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu yeterliklerin neler olduğu konusunda özellikle eğitim ve okul yöneticiliğinin bir uzmanlık alanı olarak kabul edildiği ülkelerde, birtakım yeterlikler belirlenmiş ve bu yeterliklere sahip olanlar yönetici olarak atanmıştır. Türkiye’de eğitim ya da okul yöneticilerinin atanmasında herhangi bir yeterlik ölçütü aranmadığına göre mevcut okul yöneticilerinin kendilerini, öğretmenlerin de okul yöneticilerini ne kadar yeterli gördüklerinin belirlenmesi önemlidir” (Ağaoğlu ve diğerleri, 2012: 162).

Yöneticilerin kendilerine yüklenen bazı rolleri oynayabilmeleri için bazı yeterliliklere sahip olmaları gereklidir. Bu yeterlilik ya da standartlar, alan yazında farklı ve ayrıntılı başlıklar altında toplanmasına karşılık kısaca, teknik, kavramsal ve insani yeterlilikler olarak gruplanmaktadır (Şişman, 2011: 211).

Teknik yeterlilikler: Teknik yeterlilik alanında yönetici sorumluluğu 4 kategoride toplanmaktadır. Bunlar (Töremen ve Kolay, 2003);

- “Yöneticinin, okul maliyesinin kuram ve ilkelerinde uzman olması beklenir.
- Okulun iç maliyesi ve işletme yönetimi: Bütçeleme, muhasebe, satın alma, sigorta, maaş ve ücret bordrosu ve genel işletme giderleri gibi konular,
- Okul binalarının bakımı ve hizmete hazır tutulması,
- Okul binalarının planlanması”

Kavramsal yeterlilikler, örgüt ve yönetimle ilgili konular olarak yöneticinin örgütü çözümleme, örgütsel ve yönetsel sorunları belirleme, bunlara ilişkin veri toplama ve analiz etme, örgütsel sistemler arasındaki ilişkileri görebilme, sorunları çözmeye dönük kararlar verme gibi konularda sahip olması öngörülen yeterliliklerdir (Şişman, 2012: 211).

Okul yöneticileri belli başlı bazı yeterliliklere ve yeteneklere sahip olmalıdırlar. Okul yöneticisinin okulu bulunduğu toplum içinde, eğitim sistemi içerisinde ve evrensel ölçüler içerisinde görebilme; okulu bütünleyen tüm parçaları karşılıklı etkileşim içerisinde görebilme, eğitim alanındaki kuramsal gelişmeleri izleyebilme, kavrayabilme ve karşılaştığı örgün eğitim durumlarını bu kuramsal ve kavramsal bakış açısı ile değerlendirebilme yeteneğidir. Bu yetenek başta yönetim kuramı, örgüt, insan davranışı ve eğitim felsefesi olmak üzere eğitim alanına kuramsal bakış yeteneği kazandıracak bilim dallarının bilgi birikimine sahip olmayı gerektirir (Kayıkçı, 2001).

İnsani yeterlilikler ise, insanları motive etme, çalışanların moralini yükseltme, çatışmaları yönetme, iletişim ve eşgüdüm sağlama gibi insanlar arası ilişkiler kapsamında yöneticilerin sahip olmaları beklenen yeterliliklerdir. Bunlar, yöneticinin iyi bir takım lideri olabilmek ve diğer insanlarla iyi iş ilişkileri kurup geliştirmek gibi daha çok insani konularda sahip olması gerekli görülen yeterliliklerdir. İnsanı konularda yeterliliklere sahip yöneticiler, kurumda insani bir ortam hazırlama, insanlar arası iletişim ve etkileşimi sağlama, kurumsal çatışmayı yönetme gibi konularda beceri sahibidirler (Şişman, 2012: 211-212). Eğitim ortamında görev yapan okul yöneticisinde bulunması gereken özellikleri Okutan (2003) aşağıdaki şekilde ele alıp sıralamıştır.

- “Kapsamlı bir insan bilgisine sahip,
- Etkili iletişim becerileri gösteren,
- Liderin özelliklerine sahip,
- Ana dilini doğru ve güzel konuşabilen,
- Felsefe, matematik ve uygarlık tarihi eğitimi almış,
- Yabancı dili olan,
- İletişim teknolojisine hâkim, bilgiyi yöneten,

- Beden ve ruh yönünden sağlıklı,
- Eğitime inanmış yöneticidir”.

2.2.4. Okul Yöneticisinin Görev ve Yetkileri

Yönetici kurumda örgütlemeyi yaparken amaçlara ulaşabilmesi için hazırlanan planı uygulayacak yapıyı oluşturur. Bu yapı içinde alan ve kademeler belirlendikten sonra görev ve yetkiler saptanmaktadır (Taymaz, 2003: 58).

Okul müdürünün görevleri, 2508 sayılı Tebliğler Dergisinde şöyle sıralanmıştır (Şişman, 2012: 219- 223):

1. “Eğitim lideri olarak okuldaki eğitim-öğretim ve yönetim görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plân ve programlarına uygun olarak yürütür.
2. Okulu için vizyon ve misyon geliştirir.
3. Millî Eğitim Temel Kanunu’nda belirlenen temel ilke ve amaçların yanında okulun özel amaçlarını gerçekleştirebilmek için çalışma plânlarını yapar, uygular ve denetler. Okuldaki eğitim-öğretim ve yönetimin bir disiplin içerisinde yürütülmesini sağlar.
4. Eğitim-öğretim ve yönetimin verimliliğini artırmak, eğitimin kalitesini yükseltmek ve bu konuda sürekli gelişimi sağlamak için gerekli araştırmaları yapar, araştırmalara dayalı iyileştirme projeleri hazırlayarak amirlerinin onayına sunar, onaylanan projeleri uygular ve sonuçlarını değerlendirir. Okulun gelişim hedeflerini ortaya koyan stratejik plânlar hazırlar ve buna dayalı olarak okulun gelişim plânını hazırlar ve bu plânın uygulamaya geçirilmesini sağlar.
5. Okulda öğrenen birey ve öğrenen organizasyon felsefesinin yerleşmesini sağlayıcı önlemleri alır.
6. Okulda ahenkli çalışma düzenini kurar.
7. Okuldaki bütün çalışmalarını ilgililerle iş birliği yaparak öğretim yılı başlamadan önce plânlar ve düzenler.

8. Personelin görevlendirilmesinde görev tanımlarına uygunluk esasını göz önünde bulundurur.
9. Yıllık, ünite ve günlük plânların eğitim programlarına göre hazırlanmasında ve diğer çalışmalarda öğretmenlere rehberlik eder, öğretmenlerin çalışmalarını denetler.
10. Öğretmenlerden ders yılı başında yıllık plân alır, plânları tasdik eder, uygulanıp, uygulanmadığını denetler.
11. Okulda sağlıklı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla öğretmenler kuruluna başkanlık eder. Sınıf, zümre vb. öğretmenler kurullarının çalışmalarını izler. Gerekğinde bu kurulları toplantıya çağırır. Kurulda alınan kararları onaylar, uygulamaya koyar ve gerekli gördüklerini üst makamlara bildirir.
12. Okuldaki personelin görev ve sorumluluk alanlarında yapılan iş bölümü çerçevesinde okuldaki iş ve işlemlerin sağlıklı yürütülmesi ile ilgili koordinasyon, rehberlik ve değerlendirme faaliyetlerini yürütür.
13. Öğretmenlerin meslekleri ile ilgili alanlarda yetişmelerini teşvik eder ve bu konuda gerekli tedbirleri alır. Ders yılının çeşitli zamanlarında öğretmenlerin derslerini ve diğer faaliyetlerini yakından izler.
14. Ekip çalışması ruhunun yerleşmesini sağlar.
15. Gerekğinde astlarına yetki devri yaparak, işlerin daha süratli yürütülmesini sağlar.
16. Personele güven verici, demokratik kurallar içerisinde sevgi ve saygı esasları doğrultusunda örnek davranış ve tutum ile etkili bir kişilik sergiler. Personel arasında iş birliğinin tesisini, uyumunu sağlar ve yol gösterici bir rol oynar.
17. Personelin görev ve sorumluluklarını verimli ve kaliteli olarak yerine getirmelerini sağlayıcı tedbirler alır.
18. Personelin performansını sürekli gözetip değerlendirerek, verim düşüklüğü varsa bunun sebeplerini araştırır, personelin

yeteneklerini göz önünde bulundurarak istihdam eder, onlara rehberlik eder, iş başında yetişmelerini sağlar, daha üst kademeye hazırlanmalarına yardımcı olur.

19. Okuldaki her düzeydeki personelin eğitim ihtiyaçlarını tespit eder ve bu tespitler çerçevesinde personelin yetişmesi ile ilgili gerekli tedbirleri alır.
20. Personelin sicil raporlarını düzenleyerek zamanında ilgili makamlara gönderir.
21. Görevini başarı ile yürütenleri ödüllendirerek motive eder.
22. Görevlerin gereği gibi yapılmaması durumunda kanunî yetkisini kullanır.
23. Bayrak törenlerinin yönetmelik hükümlerine göre yapılmasından sorumludur.
24. İzinli veya görevli olarak okuldan ayrıldığı zamanlarda öncelikle müdür baş yardımcısı, bulunmadığı takdirde müdür yardımcılarında birisine vekâlet verir.
25. Özürleri sebebiyle görevlerine gelmeyen yönetici, öğretmen ve diğer personelin yerine hizmetlerin aksamaması için uygun görevlendirme ile gerekli önlemleri alır.
26. Öğretmenlere eğitim ve öğretimle ilgili ek görevler verir.
27. Okuldaki rehberlik hizmetlerine başkanlık eder, yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır.
28. Aday personelin yetişmesi için gereken tedbirleri alır.
29. Öğrencilere istendik davranışları kazandırıcı ve disiplin kuruluna havale edilecek disiplin olaylarını önleyici her türlü tedbirleri alır.
30. Ders dışı eğitici, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler ile millî gün ve haftalara ilişkin faaliyetlerin düzenli ve etkili bir şekilde yürütülmesini sağlar. Derslerle ilgili uygulamaya ilişkin gerekli izinleri alarak gezi ve incelemelerin yapılmasını sağlar.

31. Özel eğitimi gerektiren öğrencilerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili tedbirleri alır.
32. Yatılı öğrencilerin disiplin, düzen ve temizliğinin itina ile yürütülmesini sağlar.
33. Evcî çıkacak yatılı öğrencilerin işlemlerini, ziyaretçi kabul etme saat ve yerleri düzenler.
34. Banyo, çamaşırhane, bulaşıkhanesi, yatakhane, tuvalet ve lavaboların temiz ve tertipli tutulmasını sağlar.
35. Etütlerin zamanında ve verimli olarak yürütülmesi için gereken tedbirleri alır.
36. Ambardan tabelâyâ göre (varsa diyet uzmanı ile) günlük erzak çıkarılmasını ve pişirilmesini kontrol ettirir.
37. Nöbet çizelge ve defterlerini kontrol ederek, 24 saat süren nöbetlerin yükümlülüklerine göre titizlikle tutulmasını sağlar.
38. Küçük çocukların bakımlarıyla ilgilenen yardımcı personelin çalışmalarını izler.
39. Okulun tatil olduğu zamanlarda okulda kalmak zorunda olan öğrenciler için gerekli kararları verir.
40. Revirdeki sağlık hizmetlerinin ve muayenelerin durumuyla ilgili kendine bildirilen ve gereken tedbirleri aldırır.
41. Muayene ve Teslim Alma Komisyonu'nun muayene ve teslim alma işlemleriyle ilgili kararlarını onaylar.
42. Okulun öğretmenleri veya ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğretmenlik yapanlar arasından, pansiyonlar için ihtiyaç duyulan belletici görevlendirilmesini teklif eder.
43. İnsan, zaman, para, malzeme ve yer unsurlarının en etkin ve verimli kullanımı amacıyla okulun derslik, laboratuvar, kütüphane ve diğer tesisleri ile ilgili araç ve gereci hizmete hazır bulundurur. Yeni teknolojik gelişmeleri okula kazandırarak zenginleştirir.
44. Okul, bina ve tesislerinin kullanımı, bakımı, temizliği, yangına karşı korunmaları ve güvenliği için gereken tedbirleri alır.

Çağın ve çevrenin gelişen ve değişen eğitim ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kaliteli eğitim ortamlarının oluşturulmasını sağlar.

45. Ders araç ve gerecinin temini, verimli kullanılması, korunması, bakımı, temizliği ve düzeni için gerekli tedbirleri alır.
46. Eğitim ve öğretim faaliyetlerini plânlarken çevre imkân ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurur.
47. Okulun kültürel gelişim ve eğitim merkezi olduğu ilkesinden hareketle yakın çevre ile ilişki kurulmasına ve velilerle sıkı bir iş birliğinin sağlanmasına önem verir. Okulun imkânlarını çevreye açarak okulun bulunduğu bölgenin bilim ve kültür merkezi hâline gelmesini sağlar. Çevre imkânlarından okulun, okulun imkânlarında da çevrenin eğitim amaçlı olarak yararlanmasını sağlar.
48. Okulun iç (idarî personel, öğretmen, öğrenci, yardımcı personel ve diğer personel) ve dış öğeleriyle (Okul Koruma Derneği, Okul Aile Birliği vb. gibi) iş birliği içinde çalışır.
49. Öğretmenlerin laboratuvar, kütüphane ve spor salonları gibi sosyal tesisleri kullanmalarını izler.
50. Okulda çıkarılan dergi, gazete ve duvar gazetesinin bütün yazılarından müdür sorumludur.
51. Okulda gösterilecek çeşitli film ve gösterilerle ilgili gerekli incelemeler yaptırarak uygun gördüklerini onaylar ve gösteriye açar.
52. Okulda yetiştirme kursu açılmasını teklif eder.
53. Haftalık ders programı, günlük çalışma ve nöbet çizelgelerinin düzenlenmesini sağlar, onaylar ve uygulamaya koyar.
54. Diploma, tasdikname, öğrenci karnesi, öğrenim belgesi, öğrenci kaydı, harcama kâğıtları, bordroları vb. evrakı onaylar.
55. Gelen yazılardan personelin bilgilendirilmesi gerekenleri ilgililere duyurur.

56. Tüm personelin hasta sevk evrakını imzalar ve hastalık izinlerini onaylar.
57. Öğretim yılı başında ve gerektiğinde okulda sağlık taraması yapılmasını sağlar.
58. Taşınmalı sistem ile okula gelen öğrenciler için gerekli güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlar.
59. Göreve başlama ve görevden ayrılma hâlinde okulun demirbaşlarını Ayniyat Talimatnamesi hükümlerine göre devir ve teslim işlemlerini yapar.
60. YİBO Döner Sermaye işletmesini yönetim işlerinde tek başına sorumlu olarak yönetir ve işletmeyi temsil eder.
61. Okulun ayniyat, gelir-gider, bütçe ile ilgili işlemlerinin mevzuatına göre yürütülmesini sağlar.
62. Ödeneklerin zamanında ve yerinde harcanması ile ilgili işlemleri titizlikle yapar.
63. Okulla ilgili olağanüstü halleri ilgili makama bildirir.
64. İstenildiğinde yürüttüğü çalışmaların herhangi bir aşamasının sonucunu amirine rapor eder.
65. Yapılan rutin işleri standartlaştırır.
66. İlgili mevzuatta okul yönetimine ilişkin belirtilen diğer görevleri yapar”.

Yöneticiye yetki iki yaklaşımla verilir. Birincisi hiyerarşik yetkidir. Bu yetki örgütteki basamaklar esas alınarak verilir. Okul müdürü örgütün en üst düzeyindeki yöneticisi olarak yetkilerini en üst düzeyde kullanır. İkincisi görev bakımından verilen işlevsel yetkidir. Yöneticinin uzmanlık alan ve derecesi esas alınır. Hiyerarşik yetkisi olan yönetici teknik bakımdan yetersiz olursa, gerçek yetki ile beklenen yetki arasında boşluk meydana gelir. Yönetici yetkisini demokratik yollarla, karşılıklı anlaşma ve işbirliği yolu ile veya otokratik olarak çalışanları zorunlu kılma yoluyla kullanabilir. Sosyal bir örgüt olan okullarda demokratik yollarla kullanılması önerilir (Genç, 2006: 21).

3. OKUL MÜDÜRLERİNİN KARŞILAŞTIĞI BAŞLICA SORUNLAR

3.1. İletişim Sorunları

Okul yöneticilerin karşılaştıkları en önemli sorunlardan birisi iletişim sorunlarıdır. İnsan yetiştiren kurumlar olan okullarda da yönetici ve öğretmenler kendi aralarında sağlıklı iletişim kurma konusunda başarılı olamamaktadırlar. Okuldaki sağlıklı iletişim ortamı başarı ve eğitim düzeyini düşürmektedir. Okullarda yöneticiler ve öğretmenler arasında yeterince etkili ve istenilen düzeyde bir iletişim olmadığı ve okullarda iletişimi engelleyen birçok sorunun olduğu, bu konuda yapılmış olan birçok araştırmada ortaya konmuştur. Okullarda, öğretmenlerin yöneticilerin odasına rahatlıkla girememesi, girse bile çekinerek, korkarak girmesi, karşılaştığı sorunları rahatlıkla yöneticilere iletememesi, yöneticilerin de öğretmenlere adil davranmaması ve buna benzer birçok örnekle sık sık karşılaşılan yönetici ve öğretmenlerin kendi aralarında yeterince etkili ve sağlıklı iletişim kuramamaktadırlar (Ersoy, 2006)

Ersoy, (2006) yönetici ve öğretmenler üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasında, ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin, eleştirel düşünme, empati kurma, bilgi paylaşımı ve işbirliği konularında ciddi sorunlar yaşadıklarını ortaya koymuştur. Genel olarak, Van il merkezinde görev yapan yönetici ve öğretmenler arasında sağlıklı bir iletişim olmadığı izlenimi edinilmiştir.

Kaya'nın "Eğitim Yönetiminin Yönetimsel ve Örgütsel Sorunları" adlı çalışmasında, üzerinde araştırma yaptığı eğitim yöneticilerinin çoğu iletişim sistemini yetersiz ya da az yeterli buldukları sonucuna varmıştır. Kaya'nın Bursalıoğlu'ndan naklettiğine göre, 5442 sayılı yasaya göre, bakanlıkla taşra örgütü arasındaki iletişim, kamu yönetimi basamaklarından geçmek zorundadır. Bu nedenle bir bakanlık emri, bir kasaba okuluna 3-4 haftada ancak ulaşabilir. Dilekçelerin aylarca yayımlanmaması, bir sümenin altında unutulması ya da çeşitli basamaklardan geçerken kaybolması çoğu kez olağan sayılmaktadır (Kaya, 1999).

Bilgilerin bir yerden başka bir yere aktarılması başka bir değişle iletişim örgüt ve yönetim açısından son derece önemlidir. Örgüt bir bakıma, bir iletişim sistemi olarak tanımlanabilmektedir. Hemen hemen tüm yönetim süreçlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi, örgütte yeterli bir biçimsel iletişim sisteminin varlığını gerektirir (Gülde, 2007: 18).

3.2. Maddi Olanaksızlık ve Araç –Gereç Yetersizliği

Okul yöneticilerinin karşılaştığı en önemli sorunlardan birisi maddi olanaksızlar ve araç-gereçlerin yetersizliğidir.

İlköğretim okullarının giderleri büyük ölçüde özel gelir kaynaklarıyla karşılanmaya çalışılmaktadır. Devlet; okulların yakıt, elektrik ve su gibi temel gereksinimlerini bile yeterince karşılamamaktadır. Okul müdürlerinin ifadelerine göre yakıt giderlerinin yarıya yakın bir kısmı kamu tarafından karşılanırken, elektrik ve su giderlerinin karşılanması düzenlilik göstermemektedir. Özel gelir kaynaklarıyla karşılanan giderler ise boya, badana, tamirat ve temizlik giderleri, eğitimle ilgili araç gereç ve kırtasiye gideri, telefon giderleri, bilgisayar ve fotokopi makinelerinin bakım ve onarımı ile sosyal etkinlik giderleri, okulun sigortalanması gideri, yardımcı personel ücretleri ve zaman zaman İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine yapılan ödemeler biçiminde sıralanmaktadır. Milli Eğitim Müdürlüklerinin, bu giderlerini karşılayabilmeleri için okullara kaynak aktarmaları gerekirken, bazı adlar altında okul yönetimlerinden para istemesi veya okulun sağladığı bazı gelirlere pay almaları oldukça düşündürücüdür (Zoralıoğlu, Şahin ve Fırat, 2005).

Resmi ilköğretim okullarına devlet tarafından ödenek gönderilmemektedir. Bu durumda okulların her türlü ihtiyaçları okul aile birlikleri tarafından karşılanmaktadır. Bu bağlamda okul aile birliği bütçelerinin ve velilerin gelir seviyelerinin düşük olduğu okullarda ekonomik sorunlar daha çok yaşanmaktadır. Özellikle hizmetli maaşları, temizlik ve kırtasiye giderleri okulların en önemli giderleridir. Bu durum okul müdürlerinin eğitim sorunlarına yeterince zaman ayırmalarını engellemekte, yöneticilerin, işletmecisi gibi çalışmasına sebep olmaktadır. Okulların maddi problemlerini çözmek adına okullara sponsorluk anlaşması yapma yetkisi verilmelidir. Yapılan çalışmada; okul bütçesini oluşturmada yeterli maddi

kaynağın olmaması sorunu ile %63,3, Üst yönetimin okullara maddi kaynak sağlamaması sorunu ile %63,4, okul müdürlerinin kayıtlar döneminde yapılan bağışlar konusunda suçlanması sorunu ile %70 oranında karşılaşılması yapmış olduğumuz tespitleri doğrulamaktadır (Meşe, 2009).

Şahin (1996), “Okul Müdürlerinin Eylemleri Planlayıp Uygulamada Karşılaştıkları Engeller” araştırmasına okul müdürlerinin, maddi olanaksızlıklar personel yokluğundan da daha baskın olduğunu ifade etmişlerdir. Okul müdürleri, maddi kaynak yaratma konusunda kaderleriyle baş başa bırakılmış görünmektedir.

“İlköğretim okullarının mali kaynak problemlerini çözmede en çok kullandıkları yaklaşım; öğrenci velilerinden alınan kayıt parasıdır. Veli ile okul-aile birliğinden bir kişi muhatap olmakta ve velinin ekonomik durumuna göre gönüllü makbuz karşılığında bağış alınmaktadır. Eğer veli çocuğunu ikamet ettiği sınırların dışında başka bir okula göndermek isterse bu kayıt parasının miktarı yükselmektedir. Çünkü, okul idaresi çocuğun kaydını kabul etmek zorunda değildir. Aslında velilerin rağbet ettiği okullar ekonomik problemler yaşamamaktadırlar. Çünkü bu okullar o bölgenin en çok tercih edilen okulu oldukları için genelde yardım kaynakları oldukça farklı ve çoktur. Finans problemini en çok yaşayan okullar ise velilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin düşük olduğu bölgelerdeki okullardadır. Diğer yandan, sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan aileler ikamet ettikleri yerlere bakılmaksızın çocuklarını belli gözde okullara göndermektedirler. Böylece, bu okulların gelirlerini artırmada yardımcı olmaktadır. Diğer yandan velilerin sosyo-ekonomik düzeyinin düşük olduğu okullarda, okul aile işbirliği istenilen düzeyde gelişmediğinden, okulun sosyal ve ekonomik problemlerin çözümüne velilerin katkıları sınırlı olmaktadır” (Korkmaz, 2005: 431).

Eğitim programlarının etkili bir biçimde uygulanabilmesi, yetişmiş insan gücünün yanı sıra, programın anlayışına uygun okul binaları ve ders araç-gereçlerini gerektirir. Eğitimde yenilikleri uygulamada karşılaşılan sorunların başında, araç-gereç yetersizliğinden söz edilir. Araç gereç konusundaki yetersizlik, öğretim

ortamını daha az etkileşimli hale getirmekte, dolayısıyla öğrencilerin derse yönelik güdülenme, öğrenme ve hatırlama düzeyleri azalmaktadır (Demir ve Demir, 2012: 48).

Yalın'ın (2002) belirttiği gibi, araç-gereçler, öğrenme işlemine katılan duyu organı sayısını arttırarak daha fazla ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Bu nedenle; derslerde araç-gereç kullanımı, eğitimin kalitesini yükseltmenin yanı sıra verimliliği arttırmakta ve öğrencilere daha zengin yaşantılar da kazandırmaktadır (Akt: Kılıç, 2009: 1).

3.3. Mevzuatla İlgili Sorunlar

Okul yöneticilerinin sık sık değişen mevzuat nedeniyle sorunlar yaşadığı söylenebilir. Yönetmelik, yönerge ve genelgeler ardı ardına çıkmakta ve birinin uygulaması öğrenilmeden bir başkası çıkmaktadır. Çelikten'in (2004) araştırmasına göre, okul yöneticilerinin karşılaştığı diğer bir sorun ise mevzuatla ilgili sorunlardır. Türkiye'de okulların çalışma ve etkili bir biçimde işletilmesini sağlayan yasa ve yönetmelikler bu sorumluluğu okul müdürüne yüklemiş ve okul müdürünü de gerekli yetkilerle donatmıştır. Ne yazık ki, okulların başarısından birinci derecede sorumlu olduğu söylenen okul müdürlerinin atanmasında, 1998 yılına kadar kişinin alanda yeterliğine değil de, politik kimliği ve atama gücünü elinde bulunduran kişilerle olan informal ilişkilerine bakılmaktaydı. Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı'nca 1998 yılında çıkarılan Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik bu alanda atılan ilk adımdır. 23 Eylül 1998 tarih ve 23472 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmeliğin amacı "Yönetici atamalarına bir form getirmek, adam kayırmacılığın önüne geçmek, niteliksiz kişilerin yönetici olmasını önlemek ve sonuçta da okul yöneticilerinin niteliğini yükseltmek" biçiminde yorumlanabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı 1998-2001 yılları arasında yapılan ilk üç uygulamada hizmet içi eğitim çalışmalarını üniversitelerle işbirliği ile gerçekleştirdiği halde, 2-27 Eylül 2002 tarihinde Türkiye genelinde 68 kurs merkezinde yapılan Eğitim

Yöneticiliği Kurslarının sadece birinde Milli Eğitim-Üniversite işbirliği sağlanabilmiştir (Çelikten, 2004:128-129).

MEB tarafından çıkarılan “Yönetici atama Yönetmeliği” nin son yıllarda sıkça değişmesi ve okullardaki yöneticilerin vekil olmaları önemli bir sorun oluşturmaktadır. En son yapılan değişiklikle atama yönetmeliği iptal edilerek yerine görevlendirme yönetmeliği getirilmiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre okul müdürlüğü ikinci görev olarak öğretmenlere verilecektir. Bu durum okul müdürlüğünü cazip olmaktan çıkaracak ve okullarda yönetim sıkıntısına sebebiyet verecektir. Okul müdürlerinin 2508 sayılı Tebliğler Dergisinde belirtilen görevlerine bakıldığında sorumluluklarının ne kadar fazla olduğu görülmektedir. Bunun yanında okul müdürlerinin bu sorumluluklarına rağmen yeterli miktarda yetkilerinin olmadığını söyleyebiliriz. Nitekim yapmış olduğumuz çalışmada bu görüşü desteklemektedir. Okul müdürlerinin %63’ü okul müdürlerinin sorumluluklarına denk yetkilerinin olmadığını inanmaktadır.

2573 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan Okul Aile Birliği Yönetmeliği’ne göre okul müdürü birliğin 7 üyesinden biridir ve birlikteki üyelerle eşit yetkilere sahiptir. Fakat okulun her türlü işleyişinden okul müdürünün sorumlu olduğu düşünüldüğünde bu durum, okul müdürünün zor durumda bırakmakta ve “sorumlulukları çok, yetkileri az” bir müdür profili oluşturmaktadır. Yapmış olduğumuz çalışmada; okul aile birliğinin okul müdürünün yetkilerini kısıtlaması sorunu ile okul müdürlerinin %46,7’sinin karşılaşması tespitlerimizi doğrulamaktadır. Bu sorunun ortadan kaldırılması için okul müdürü okul aile birliğinden çıkarılmalı ve kendisine birliği denetleyen bir yetki yerilmelidir (Meşe, 2009).

Okul Aile Birliği Yönetmeliğinde 9 Şubat 2012 tarihinde yapılan değişiklikle okul müdürü birlik yönetiminden çıkarılmıştır.

Yönetimsel metinlerin kendilerine fazla sorumluluk yüklemesi; bazı yönetimsel metinlerin işlevlerini yitirmesinden dolayı uygulanamaması; sorumlulukları olan konularda yetkilerinin olmaması; okul müdürlerinin yaklaşık olarak % 90’nının eylemlerini etkileyen birer engel durumudur. Bu bulgular, sürekli bir değişim karşısında yönetimsel metinlerin gözden geçirilmemesinin müdürlerin eylem alanlarını iyice daralttığı şeklinde yorumlanabilir (Şahin, 1996).

3.4. İş Yükü Kaynaklı Sorunlar

Okul yöneticilerinin yoğun iş yükü altında olmaları yaşadıkları sorunlardan bir diğeridir. İş yükü; “çalışanın kendisine yüklenen işin normalin üzerinde olduğuna yönelik algısı olarak ifade edilmektedir. İş yükü, belirli bir zaman diliminde belirli standartlarda tamamlanması gereken iş miktarıdır” (Esmeray ve Erçen, 2007: 3).

Okul müdürünün görev tanımı ve görev listesi 2508 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Okulları Müdürlüğü Görev Tanımları”nda da yer almaktadır. Bu metin, okul müdürünün görevini şu şekilde tanımlamaktadır:

“Müdür, okulun yönetimini; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, plan, program ve emirler doğrultusunda planlar, organizasyon, koordinasyon görevlerini yerine getirir, uygulama ve denetimini yapar. Personelin performansını değerlendirerek, yüksek verim elde etmek için tedbirler alır. Okulu ile ilgili iyileştirme önerilerini amirlerine sunar. Astarlarına yetki ve sorumluluk devrederek, işlerin daha rasyonel yürümesini ve astlarının ihtiyaç duyulan alanlarda iyileşmelerini sağlar. Ödüllendirilecek personeli tespit eder. Kendisine bağlı personelin sicil raporlarını doldurur. Amirleri tarafından istenildiğinde okulu ile ilgili faaliyetleri bir rapor halinde sunar, astlarından gelen önerileri değerlendirir. Çalışmaları ile ilgili işlerin değerlendirmesini yapar.

Okul yöneticisinin görev listesi incelendiğinde okul müdürlerinin ders dışı eğitici, sosyal, kültürel, sportif faaliyetleri düzenlemeleri ve etkili şekilde yürütmeleri, öğretmenlerin laboratuvar, kütüphane, spor salonu gibi sosyal tesisleri kullanmalarını izlemeleri, okulda dergi, gazete gibi yayınların çıkarılması, film ve gösterilerin yapılması ve denetiminin sağlanması gibi sosyal anlamda görevleri bulunmaktadır. Anlaşılacağı üzere, okul yöneticilerine önemli görevler verilmiş ve bu doğrultuda okul müdürlerinin iş yükü de artmıştır” (MEB, 2000:60).

Turan, Yıldırım, Aydoğdu'ya (2012) göre, okul müdürlerinin en sık karşılaştığı sorunlardan birisi de meslek-görev karmaşası olarak karşımıza çıkmıştır. Okul müdürleri bu konuda yöneticiliğin bir tanımlaması olmaması, ek bir görev olması ve meslek olmaması, yöneticilere aşırı sorumluluk yüklenmesi, yöneticinin çok fazla yetkisinin olmaması, yöneticilik statüsünün çok fazla önemsenmesi, yönetici yetiştiren bir kurumun olmaması, yönetici seçilme ölçütlerinin olmaması gibi sorunları oldukları belirlenmiştir.

Kırsal da özellikle il ve ilçe merkezlerine uzak okullarda müdür yardımcısı ve memur olmaması veya sayısının yetersiz olması okul yöneticilerinin iş yükünü artıran diğer bir sorundur. Böylesi bir durumda okul müdürlerinin iş yükü daha da artmakta, müdürler yönetim ve eğitim ğretim işlevlerini gerektiği gibi yerine getirememekte hatta bu okullara idareci bulmakta zorluklarla karşılaşılmaktadır.

Özetle, iş yükü, bir müdürün yapması gereken yönetsel işlerin yanında, görev tanımları içerisinde olmayan ancak, okulla ilgili yapması gereken diğer işleri de kapsayan bir kavramdır. Bu işlerin içine, kanun ve yönetmeliklere göre yapılması gereken işlere ek olarak okulun gereksinimi olan ihtiyaçların genel bütçeden karşılanmaması nedeniyle aksayan işlere okul aile birliğinde çözüme kavuşturmak, gibi işlerle uğraşma müdürlerin iş yüklerini artırmaktadır.

3.5. Öğrenci ve ğrenci Velileriyle İlgili Sorunlar

Okul yöneticilerinin karşılaştıkları sorunların bazıları da ğrenci ve ğrenci velilerinden kaynaklanmaktadır. Okulda en önemli unsur nitekim öğrencidir. Bütün çabalar öğrencinin okula uyumu ve başarısı içindedir. Bu nedenle okul yönetimi ğrenci aday kaydı ile başlayan ve mezun oluncaya kadar devam eden süre içinde öğrencinin rollerini ve beklentilerini dengeli olarak sürdürmeye çalışır (Taymaz, 1997: 103). Öğrenci işleri ile ilgili olarak ilköğretim okul müdürünün yapması gereken işler şunlardır (Meşe, 2009: 40- 41):

- “Okula gelen öğrenciler için gerekli güvenlik önlemlerini almak,
- Öğrenci devam-devamsızlıklarının denetimini sağlamak,
- Öğrenci kayıt kabul işlemlerinin yapılmasını sağlamak,

- Öğrenci mezuniyet işlemlerinin yapılmasını sağlamak,
- Öğrenci nakil işlemlerinin yapılmasını sağlamak,
- Öğrencilere istenilen davranışları kazandırıcı ve disiplin kuruluna havale edilecek disiplin olaylarını önleyici tedbirler almak,
- Fakir öğrencilerin belirlenmesini ve gerekli yardımların yapılmasını sağlamak,
- Öğrenci sosyal faaliyetlerinin (folklor, izcilik, satranç, sportif yarışmalar, tiyatro, koro... vb) planlanması ve gerçekleştirilmesini koordine etmek,
- Öğrenci nöbet işlemlerinin planlanması ve izlenmesini sağlamak,
- Öğrenciye yönelik sabotaj ve suiistimal önlemlerinin alınmasını sağlamak,
- Öğrenci rehberlik işlemlerinin düzenlenmesi,
- Özel eğitimi gerektirecek öğrencilerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili önlemleri almak,
- Okulda yetiştirme kursu açılması ve gerçekleştirilmesini sağlamak
- Öğrencilerin okula zarar vermesini engellemek
- Bireysel ayrılıkları olan öğrencilerin okula girmesi nedeniyle rehberlik ve mesleğe yöneltme çalışmalarına gereksinim duyulmaktadır. Ayrıca özel eğitime muhtaç çocuklarla ilgilenilmesi gerekmektedir.
- Çocuğun gelişim basamağı nedeniyle sağlık sorunları yaşanacağından ve kalabalık sınıflarda hastalık kolayca bulaşabileceğinden sağlık kontrolleri yapılmalıdır”.

Demirtaş, Üstüner ve Özer (2007) okul yöneticileri üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmalarında konu ile ilgili yapılan araştırmaları incelemişler ve okul yöneticilerinin öğrenci kaynaklı olarak okullarda hırsızlık, okul eşya ve araç-gereçlerine zarar verilmesi, okula suç aleti getirilmesi saldırganlık, zorbalık, disiplin problemleri, başarısızlık kopya çekme, devamsızlık vb. gibi öğrenci kaynaklı pek çok sorun yaşadıklarını belirlemişlerdir.

Şahin (1996) ise araştırmasında okul yöneticilerinin; öğrencilerin temizlik alışkanlıklarının yetersizliği, beslenme yetersizlikleri, sağlık yetersizlikleri, araç ve gereçleri koruma konusunda sorumsuz davranmaları, farklı çevrelerden gelmiş olmaları, okul dışında kazandıkları olumsuz tutum ve davranışları öğrencilerden kaynaklanan sorunlar olarak belirlemiştir. Ayrıca öğrencilerin okula karşı ilgisizlikleri önemli bir sorun olarak görülmektedir.

Şahin'in (1996) okul müdürleri üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasında; öğrenci velilerinin okul-aile birliği etkinliklerine karşı ilgisizlikleri okul müdürlerinin % 84'ü tarafından güçlü bir engel olarak kabul edilmektedir. Bu engel, okul müdürlerinin eylemlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu bulguya dayanılarak, öğrenci velilerinin okul yönetimindeki öneminin, okul müdürleri tarafından kabul edildiği, velilerin ilgisizliklerinin okul yönetimini olumsuz biçimde etkilediği söylenebilir. Öğrenci velilerinin okula yeteri kadar maddi destekte bulunmamları okul-müdürlerinin % 80'ini önemli ölçüde etkilemektedir. Öğrenci velilerinin çocuklarına özel muamele istekleri, okullarda görülebilen ve az da olsa okul müdürlerini etkileyen engel bir durumdur.

Okul- veli ilişkilerinin sağlıklı yürümesi için okul müdürlerinin yapması gerekenler şunlardır (Meşe, 2009: 44):

- “Ailelerin okulu istedikleri zaman ziyaret edebilmeleri, kütüphaneden yararlanabilmeleri, öğretmen ve yöneticilerle görüşmeleri ve ziyaret etmeleri için imkân sağlamak,
- Okulun sahip olduğu olanak ve kaynakları, ailelerin okul için düzenleyecekleri etkinliklerde kullanmalarını sağlamak,
- İhtiyaç duyulduğunda velileri bilgilendirmek amaçlı toplantılar düzenlenmesini koordine etmek,
- Okulunun kültürel gelişim ve eğitim merkezi olduğu ilkesinden hareketle ailelere, çocuklarının evdeki eğitimi için neler yapabileceklerine ilişkin bilgi verilmesini sağlamak”

MEB ve diğer ilgili kurum yetkililerince yapılan açıklamalarda; özellikle kayıtlar sırasında alınan “bağış” vb. adlar altında toplanan paraların zorla alınmaması

demeçlerinin hiçbir inandırıcılığı yoktur. Çünkü, özellikle ilköğretim okullarına gereksinimlerini karşılamak için yeterli ödenek ayrılmamaktadır. Bu nedenle öğrenci velileri ile gönüllü kişi ve kuruluşlardan bağış vb. adlarla para toplamak, okul yöneticileri için tek çıkış yolu olarak görülmektedir. Bu bağlamda ilköğretim okullarının kamusal kaynaklarla karşılanmayan gereksinimlerinin öğrenci velilerine yüklenmesi yönünde bir eğilim gözlenmektedir (Zoraloğlu, Şahin ve Fırat, 2005: 88-89).

3.6. Diğer Sorunlar

Okul yöneticileri yukarıda açıklanan sorunların dışında pek çok sorunla karşılaşmaktadırlar. Bu sorunların başlıcalarına aşağıda yer verilmektedir.

İlköğretim okullarında yeterli hizmetli ve memurun olmaması okul müdürlerinin önemli sorunlarından. Yapmış olduğumuz çalışmada; büro iş ve işlemleri için yeterli memur olmaması sorunu ile okul müdürlerinin %53,3'ü, temizlik, güvenlik... vs işleri için yeterli hizmetli olmaması sorunu ile %50'si karşılaşmaktadır. Bu sorun, okulların fiziki yapıları, öğrenci ve öğretmen sayıları göz önüne alınarak yeterli hizmetli alımı ile çözülebilir. Bunun yanında okulların bu sorunlarının çözümü, okullarda her yıl büyük sorun olan “ kayıt parası” ve “okul aidatı” konularını da ortadan kaldıracaktır (Meşe, 2009).

Şahin'in (1996) araştırma sonuçlarına göre; okul çevresinin, sağlık yönünden yetersizliği; okul müdürlerinin eylemlerini etkileyen önemli bir engeldir. Müdürlerin % 43'ü bu durumdan “Çok”, % 16'sı “Pekçok” derecede etkilenmektedir. Bu bulgu, okulun fiziki çevresinin eğitim-öğretim faaliyetlerini engelleyecek düzeyde olumsuz koşullarda olduğu şeklinde yorumlanabilir. Okul binalarının küçüklüğü; okul müdürlerinin % 64'ünü “Orta-Pekçok” dereceler arasında etkileyen engel bir durumdur. Bu durum ikili-üçlü öğretimden, normal öğretime hızlı geçişin bir sonucu olarak yorumlanabilir. Okulun çevresinde eğitim amaçlarına ters işyerlerinin olması, şeklinde engel bir durumla müdürlerin % 51'i “Hiç” karşılaşmamaktadır. Bunun yanında müdürlerin % 16'sı bu durumu eylemlerini “Çok” etkileyen engel bir durum olarak kabul etmektedir. Okul yerinin seçiminde sosyal, coğrafi ve ulaşım koşullarının göz önünde bulunması; okul müdürleri tarafından engel bir durum

olarak görülmemektedir. Okulda kazandırılmak istenen davranışlarla, çevredeki davranışların çakışması; okul müdürlerinin amaca yönelik eylemlerini planlayıp uygulamada önemli bir engel durumdur. Okul yaşamı, öğrencileri çevresinden farklılaştırmakta, bu durumda da çevre ile iletişim zorlaşmaktadır (Şahin 1996).

Okullarda sağlık ve güvenlik önlemlerinin alınmasına yönelik olarak en çok karşılaşılan sorun, okulda, güvenlik ve sağlık görevlilerinin olmamasıdır. Bu iki alanda önlem alınmasının okul müdürlüklerine bırakılması, ve okulların bu alanlarda devletten bir ödenek almamaları okul yönetimleri önünde büyük bir engeldir. Diğer bir sorun ise okulların çoğunda hizmetli sayısının yeterli olmaması ve okulların temizliğinin sağlanamamasıdır. Son yıllarda çeşitli programlarla okullarda temizlikçi çalıştırılması sorunu kısmen çözmektedir.

Okul yöneticileri zaman zaman öğretmenlerden kaynaklanan sorunlarda yaşamaktadırlar. Yöneticiler, öğretmenlerin niteliksizliğinden, öğretmenlerin heyecanlarını kaybettiklerinden, öğretmenlik eğitimi almamış kişilerin öğretmenlik yapmasından, ücretli öğretmenlikten, öğretmenlerin kariyer gelişimine önem vermemelerinden dolayı sıkıntılar yaşarken; velilerin söz hakkını kendinde görmelerinden, velilerin eğitimi önemsememelerinden, velilerin aşırı beklentilerinden, velilerin sosyo-ekonomik düzeyinin çok düşük olmasından ve velilerin okulu üst makamlara sürekli şikâyetlerde bulunmalarından dolayı sorunlar yaşadıkları ortaya çıkmıştır (Turan, Yıldırım, Aydoğdu, 2012).

Okullarda karşılaşılan sorunların bir kısmı okul yöneticilerinin yönetim becerilerinden kaynaklanabilmektedir. Çünkü okul yöneticilerinin, okuldaki madde ve insan kaynaklarını etkili ve verimli bir şekilde kullanabilmeleri, okul işletmesi konusunda bazı yeterliklere sahip olmaları ile olanaklıdır. Ancak yapılan bazı araştırma sonuçları okul yöneticilerinin bu konuda bazı sorunlar yaşadığını göstermektedir. Örneğin “Türk Eğitim Yönetiminin Örgütsel ve Yönetimsel Sorunları” konulu bir araştırmaya katılan milli eğitim müdür ve müdür yardımcılarının, eğitim enstitüsü müdür ve müdür yardımcılarının ve ilköğretim müdürlerinin %35,8’i, eğitim yöneticilerinin, yöneticilik bilgileri yönünden yeterliliğini az olarak değerlendirmiştir” (Kaya, 1993).

Okul yöneticilerinin görevleriyle ilgili yeterli bilgiye sahip olmaması, yöneticilerin ve memurların planlı olmaması ve ihmalkâr davranması söz konusudur. Yöneticilere görev öncesi ve esnasında yeterli eğitimin verilmemesi, yapılan eğitimlerinde gerekli nitelikleri kazanmak için yetersiz olduğu ayrı bir sorundur.

Okul müdürleri görevlerini yaparken zaman zaman siyasilerin baskısı altında kalmaktadırlar. Maalesef ülkemizde her siyasi iktidar değişiminde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da köklü değişiklikler yapılmaktadır. Oysaki eğitime yapılan yatırım belki de dönütü en geç alınan yatırımdır, bu süreç yaklaşık yirmi yılı almaktadır. Bu durum eğitim sistemimizin sağlam temeller üzerine oturmasını engellemektedir. Meşe'nin (2009) yapmış olduğu çalışmada; okul müdürlerinin siyasi baskılara maruz kalması sorunu ile %43 oranında, yapılan 106 yönetici atamalarında siyasi tercihlerin rol oynaması sorunu ile %43 oranında karşılaşılmaktadır. Tüm bu veriler yapılan tespitlerin doğruluğunu ispatlamaktadır.

İlköğretim okullarına görevlendirilen müdürler mevcut öğretmenlerden seçilmektedir. Bu durum; yöneticilik ve liderlik konusunda profesyonel bir eğitim almadan müdürlerin seçilmesi anlamına gelmektedir. MEB düzenlemiş olduğu hizmet içi eğitim programlarıyla müdürlerin bu açığı kapatmak istese de bunda pek başarılı olduğunu söyleyemeyiz. Yapılan çeşitli araştırmalar değerlendirildiğinde; Okul müdürlerinin çoğunluğunun; işletme yönetimi ve personel yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitim programına hiç katılmadıkları görülecektir. Buda okullarımızda yönetim sıkıntılarını doğurmaktadır.

4. 12 YILLIK ZORUNLU EĞİTİM SİSTEMİ

Milli Eğitim Bakanlığı 18. Milli Eğitim Şurasında alınan zorunlu eğitim öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak; 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve orta öğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim olmak üzere öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmelidir kararı alınmıştır (Eğitim Bir Sen 2012).

Bu karar sonrasında halk arasında yaygın olarak “4+4+4 yasası” olarak adlandırılan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulan yasa teklifi, 30 Mart 2012 günü kabul edildi ve 6287 Sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” adıyla yasalaştı. 11 Nisan 2012 tarihinde de Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

6287 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Sendikaları ve Üniversiteler açıklamalar yaparak sistemi ya savunmuşlar ya da karşı duruş sergilemişlerdir. Yapılan açıklamalarla 4+4+4 Eğitim Sistemini incelediğimizde;

Milli Eğitim Bakanlığı 4+4+4 Eğitim Sisteminin aşağıdaki şekilde ana hatlarıyla tanımlamıştır.

- “Bu değişikliklerle birlikte halen uygulanmakta olan 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim yerine, 12 yıllık zorunlu kademeli eğitim getirilerek 12 yıllık süre üç kademeye ayrılmıştır. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir.
- Özellikle ikinci kademe, yani ortaokullar, öğrencilerin daha özgür bir birey olarak sivil toplum ve demokratik devlet anlayışı gereğince eğitim süreçlerinde özgür ve karar değiştirme hakkına sahip olmalarına fırsat vermektedir.

- Eğitim süresinin önemi kadar, öğrencilerin sistem içindeki programlarda tercih değişikliği yapabilmeleri de en az o kadar önemlidir.
- Yeni düzenleme ile ilkokul, ortaokul ve liseler bağımsız (fizikî olarak) oluşturulabileceği gibi, imkân ve şartların elverişli olmadığı yerlerde ortaokulların ilkokullarla ya da liselerle birlikte oluşturulmasına da fırsat verilmektedir.
- Ortaokullar, program bütünlüğü korunarak, üst öğretim programlarının bütününe yönelik olarak fazla sayıda seçeneği barındırıp, lise öğrenim sürecinde yer alan programların tercih edilmesine fırsat verecek esneklikte tasarlanacaktır.
- Yeni düzenleme ile ortaokul ve liselerde, Kuran-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatının seçmeli ders olarak okutulması sağlanmıştır.
- Ayrıca ortaokullarda, yani ikinci 4 yıllık kademedede Türkçe, Matematik, Fen, Sosyal Bilgiler ve Yabancı Dil gibi temel dersler dışında seçimlik dersler ile lise eğitimi için alt yapı oluşturulacaktır.
- Ortaokullardaki zorunlu dersler dışındaki seçimlik dersleri, öğrencinin veya ebeveyninin isteğine ve tercihine bağlı olarak alabilme hakkı getirilmektedir Böylece bireylerin demokratik hak ve taleplerine sınırlama değil, aksine seçme hakkı sağlanarak bireylere ilgi, istek ve yeteneklerine uygun bir eğitim alma yönünde taleplerinin karşılanması imkânı sağlanmıştır”.

Eğitimciler Birliği Sendikasına göre 4+4+4 Eğitim sistemi sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasını sona erdiren ve zorunlu eğitim sürecini kesintili hale getirecek şekilde 4 yıl (ilkokul) +4 yıl (ortaokul) +4 yıl (lise) olmak üzere yapılandırılan bu sistemdir. Bu sistemin temel özellikleri (EBS, 2012);

- “Üç kademedен oluşması ve kesintili olması,

- İlkokul sürecini, bütün bireyler için tek tür okul ve tek öğretim programı olarak düzenlemesi,
- Ortaokulu farklı öğretim programlarının uygulanabileceği bir okul dönemi olarak düzenlemesi,
- Ortaokul ve lise programları arasında ilişki kurması,
- Farklı programların uygulandığı ortaokul türlerine imkân vermesi,
- Ortaokulların, bağımsız okullar şeklinde veya liselerle ya da ilkokullarla birlikte açılabilmesi,
- İmam hatip ortaokullarının bağımsız ya da imam hatip liseleri ile birlikte açılabilmesi,
- Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinin kanuni seçimlik ders olmak üzere ortaokul ve liselerde seçimlik derslere yer vermesi,
- Diplomanın 12 yıllık zorunlu öğretimin sonunda (lisenin bitirilmesiyle) düzenlenmesi,
- Zorunlu eğitimin 12 yıl olması, bir diğer ifadeyle bireylerin 6 yaşından itibaren ara vermeden 12 yıl süreyle eğitim sisteminin içerisinde yer alması şeklinde, temel karakteristiği ise kademeler ve program türleri arasında geçiş esnekliği olarak ifade edilebilir”.

Yukardaki maddelerden hareketle eğitim sistemimizin daha demokratik bir yapıya kavuşturulduğunu, öğrencilere istediği dersleri seçme hakkı tanıdığı gibi, çeşitli programlar arasında geçiş hakkını tanıdığını görüyoruz.

5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde yurtiçinde ve yurt dışında eğitim yönetimi ve okul yönetiminde yöneticilerin karşılaştığı sorunlara yönelik yapılmış araştırmalara değinilmiştir.

5.1. Yurtiçi Araştırmalar

Oniki yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili olarak yurtiçi ve yurt dışında yapılmış olan araştırmalara aşağıda değinilmiştir.

Bıyak'a (2014) göre 60-66 aylık çocukların 1. Sınıflara zorunlu kayıtları köy okullarındaki okul müdürlerine önemli sorunlar yaratmaktadır. Köylerde genelde taşınmalı eğitim yapıldığından ve ana sınıfındaki öğrenciler taşıma kapsamına alınmadığından direk 1. sınıfa kayıtları yapılmıştır. Araştırmaya katılan okul müdürleri 60-66 aylık çocukların hazır olmadıklarını ancak velilerin dilekçe vererek çocuklarını okula kayıt etmeleri önemli bir sorun olarak belirtilmiştir. Yine aynı araştırmaya katılan müdürlerin %18.2'si ders kitaplarının vaktinde okullara ulaşamaması ve içeriklerin yetersiz olması eğitim-öğretimi olumsuz etkilemektedir şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Gedikoğlu (2005), "Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri" adlı çalışmasında ilköğretimin (Temel Eğitim) sorunları; ilköğretimde, eğitimin her kademesinde olduğu gibi, finansman yetersizliklerinin yanı sıra, bina ve tesis eksiklikleri ve çok ciddi araç-gereç, laboratuvar donanımı, bilgisayar ve kütüphane yetersizlikleri olarak belirtilmiştir.

Sarice (2006) tarafından yapılan araştırmaya göre, ilköğretim okulu müdürlerinin, okul yönetiminde karşılaştıkları başlıca sorunlara ilişkin araştırma sonucunda, ilköğretim okulu müdürlerinin, okullarında fiziki durumdan, ders araç ve gereçlerinin yetersizliğinden ve maddi yetersizlikten kaynaklanan sorunların bulunduğu görülmektedir.

"Öğretim Süreci Ve Öğrencilerin Değerlendirilmesi" sürecinde okul yöneticileri; okul yönetimi, öğretmenler, veliler ve öğrenciler arasında işbirliğinin

sağlanamadığını, öğretmenlerin mesleki yetersizliklerinin bulunduğunu, ücretli öğretmen uygulaması olduğunu, sınıf mevcutlarının fazla olduğunu, okulda araç-gereç eksikliği bulunduğunu ve öğretmenlerin güdülenmediğini, öğretmenlerin sınıfta gözlemlenmek istemediklerini, öğretmenleri sınıfta gözlemlemek için zaman ayıramadıklarını ve gözlem sonuçlarına karşı direncin bulunduğunu, öğretmenler başarısızlık durumunda birbirlerini ve öğrencileri ya da velileri suçladıklarını ve başarısızlığı kabullenmediklerini iddia etmişler ve bu durumları öğretimsel liderlik rollerinin önünde sorunlar olarak görmüşlerdir (Sağır ve Paşa Emişoğlu, 2013).

Okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunlar ve bunun okul yönetimine yansımaları incelendiğinde araştırma bulgularına göre okul müdürlerinin öğretmenlerle karşılaşılan problemlerin yanında, okul bütçesi, yardımcı personel hizmetleri, eğitim ve öğretim ile çevre gibi birçok konuda sorun yaşadıklarını göstermektedir. Okul müdürleri karşılaştıkları sorunlar arasında öncelikli olarak okul bütçesi, genel ve idari hizmetlerin yönetimine ilişkin sıkıntıları dile getirmektedirler (Aslanargun ve Bozkurt).

Çınkır (2010) tarafından, Okul Yönetimi Geliştirme Programına (OYGEP) katılan 70 okul müdürü ile OYGEP programına katılmayan 95 okul müdürü ile yapılan çalışmada okul yöneticilerinin karşılaştıkları sorunlar; eğitim-öğretim hizmetlerinin yönetimi, öğrenci hizmetlerinin yönetimi, personel hizmetlerinin yönetimi, genel ve idari hizmetlerin yönetimi, okul bütçesinin yönetimi ve okul dışı kaynaklı sorunlar olarak altı grupta toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre, Türkiye’de ilköğretim okulu müdürlerinin en çok sırasıyla okul bütçesi ($x=4.3$), genel ve idari hizmetler ($x=4.1$), okul dışı kaynaklı sorunlar ($x=3.9$), personel hizmetleri ($x=3.8$), öğrenci hizmetleri ($x=4.3$), ve eğitim öğretim hizmetleri ($x=3.6$) sorunlarıyla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Araştırmada okul müdürlerinin bütçe konusunda aynı ortalama ile en fazla sorun yaşadıkları üç konu; okulun özerk bir bütçesinin olmaması ($x=4.5$), devlet bütçesine sağlanan eğitim katkılarının okullara yansıtılmaması ($x=4.5$), maddi kaynak yetersizliği ($x=4.5$) olduğu görülmektedir. Müdürler, *eğitim ve öğretim alanında* karşılaşılan en önemli sorunu sosyal ve kültürel etkinlikler için kaynak yetersizliği ($x=3.9$) ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerle ($x=3.7$) ilgili konularda yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Başaran'a (2008) göre eğitimin niteliğini düşüren sorunlar olarak gördüğü ikili, üçlü vb. öğretim uygulamaları, kalabalık sınıflar, ezberci öğretim, niteliksiz eğitim iş göreni ve eğitim iş göreninin ucuza çalıştırılması gibi uygulamaları saymak mümkündür. Yine bu alanda Çatal (2013) tarafından yapılan araştırmaya göre okulda yeterince ders araç- gerecin bulunmaması yönetim alanında bir sorun olarak görülmektedir.

Okul müdürleri, en önemli sorun alanı olarak okulların fiziki bakımdan yetersiz olmalarını görmektedirler. Okul müdürleri, okullarının fiziki bakımdan yetersizliklerini sıralarken öncelikle derslik, bölümler ve ortamlarının ihtiyacı karşılayacak durumda olmadığını, sınıf sayısının yetersiz olmasından dolayı birleştirilmiş ve mevcutlarının fazla olduğu sınıflarda öğretim yapmak zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. Okul bölümlerin yetersiz olması, sosyal faaliyetlerin yapılması için ihtiyaç duyulan bölümlerin olmaması, sınıf ortamlarının temiz, ferah ve nitelikli öğretim yapılacak standartta olmaması, okullarda öğrenci sayılarının fazla olması, ikili öğretim yapılması, yeni ilköğretim ders programlarının uygulanmasında ihtiyaç duyulan öğretim materyalleri ve ders araç-gereçleri ihtiyacı, eğitim sisteminde yapılan değişikliklerin öğretmenlere zamanında ve nitelikli hizmet içi eğitim programlarıyla tanıtılamaması sayılan diğer sorunlardır. Aynı çerçevede ele alınan öğretmen sorunlarından da fiziki sorunlar en fazla görüş ifade edilen alan olmuştur. (Ekinci, 2010).

Türkiye'de ilköğretim okulları fiziki bakımdan incelendiğinde 1998 öncesinde yapılan ilkokul ve ortaokul planlarında sürekli kullanılan sınıf mekânı, tek tip kullanıma izin vermektedir. 1997 yılında uygulamaya konulan 8 yıllık kesintisiz temel eğitim reformu ile yeni projeler tasarlanmıştır. Fakat tasarlanan projelerde özellikle sınıf mekânlarının esnek olmadığı, tek tip ve farklı uygulamalara cevap vermeyen klasik ve standart bir tarzda düzenlendiği tespit edilmiştir. 20. yüzyıl başlarında bilimsel çalışmalarla gelişmeye başlayan esnek mekân kavramına, Avrupa ve Amerika'daki ilköğretim okullarında büyük önem verildiği görülmektedir. Okul gibi, sınıflar da farklı kullanımlara imkân vermektedirler. Gerektiğinde birleştirilmekte, farklı etkinlikler aynı öğrenme mekânında düzenlenebilmektedir. Sınıflar geleceğin kullanımı da düşünülerek yapılmaktadır (Özbayraktar, 2005: 3).

Öğretimin niteliğini yükseltmek için bu bağlamda Türk Eğitim Sistemi'nde fiziki bakımdan okulların çağdaş standartlara kavuşturulması, okul yöneticileri ve öğretmenlerin de mesleki bakımdan verimliliklerini artıracaktır.

5.2. Yurt Dışı Çalışmalar

Kenya'da yapılan bir çalışmaya göre veliler, toplumsal kuruluşlar, öğrenciler, okul geliştirme planlarının uygulanmasında aktif bir şekilde yer almalı (Karago, Orodho, 2014).

İngiltere'de yapılan bir çalışma; okulların ilkokul ve ortaokul olarak ayrılması başta idareciler olmak üzere kurumda çalışanların algılarını , ifade şekillerini ve yaptıklarını etkilediğini göstermiştir (Coldron, Crawford, Jones ve Simkins, 2014).

Yöneticilik anlayışının hakim olduğu günümüzde eğitim kültürünün devamı için idarecilerin görevlerini yapmaları hayati önem taşır (Hoylea, ve Wallaceb,2014).

Brubaker (1998: 31) günümüz bilgi çağının okullarını esnek yapılar ve yaratıcı mekanlar olarak tanımlamaktadır. Buna göre, okul ortamları farklı yetenek, ilgi ve öğrenmelere açık bir yaşam alanı olarak tasarlanmalıdır. Esnek mekanlarda dizayn edilecek sınıf ortamlarına ilaveten bireysel öğrenme ve küçük gruplara da yönelik olacak proje ve etkinlik ortamları öğreneni esas alacak bir perspektiften yola çıkılarak düzenlenmelidir.

Okul idarecilerinin üzerindeki en önemli etki kişisel değerlerinin oluşumunu şekillendiren bireysel geçmişleri ve üzerinde buldukları ahlaki doğrultularıdır (Rayner, 2014).

6. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı ve verilerin analizi yer almaktadır.

6.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır. Eğitim alanındaki araştırmada, en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmasıdır (Büyüköztürk vd., 2013: 14-22). Karasar'a (2010: 79) göre, tarama modeli, çok sayıda bireyden oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir.

6.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Mardin ili Midyat ilçesinde görev yapan yönetici ve öğretmenler oluşturmaktadır. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü İnsan Kaynakları Şubesinden alınan bilgilere göre Midyat ilçesinde müstakil müdürlüğü bulunan okullarda görev yapan yönetici ve öğretmen sayısının 1200 olduğu belirlenmiştir. Söz konusu ana kitleyi temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde;

$$n = N t^2 p q / d^2 (N-1) + t^2 p q$$

N: Hedef kitledeki birey sayısı

n : Örnekleme alınacak birey sayısı

p : İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q : İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t: Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d : Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen \pm örnekleme hatasıdır (Salant ve Dillman, 1994:55).

Yukardaki formülden hareketle homojen bir yapıda olmayan evren için % 95 güven aralığında, \pm % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü $n = 292$ olarak hesaplanmıştır.

Bu çerçevede ölçek soruları tesadüfi örnekleme yöntemiyle 500 yönetici ve öğretmene uygulanmış ve 455 kullanılabilir ölçek formu elde edilmiştir. 45 adet ölçekte yanlış doldurulmuştur.

6.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak ölçek kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu ile birlikte 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunları ölçmeye yönelik beşli likert ölçek kullanılmıştır. 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerini belirleme ölçeğine ait sorular Mardin’de düzenlenen “Eğitimde Başarıyı Artırma Çalıştayı” sonuçlarına göre hazırlanmıştır. Çalıştay sonrasında belirlenen sorunlara ilişkin yapılan ölçek araştırmasına ait sorular, sonuç bildirgesi ve konuşmacıların ifadelerinden derlenerek sorunlara ilişkin 34 madde oluşturulmuştur. 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminde Okul Yönetiminde Karşılaşılan Sorun Düzeyleri ölçeği için iç tutarlılık katsayısı olan “Cronbach Alpha” hesaplanmıştır. Ölçeğin genel güvenilirliği $\text{Alpha}=0.90$ olarak belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığını olumsuz etkileyen 21. Madde olan “İlkokulların ilk 4 sınıftan oluşması (5. sınıfların ortaokul kademesine alınması) birleştirilmiş sınıflı ilkokullarda eğitimin kalitesini arttırmaktadır” çıkartılmıştır. Ayrıca ölçeğin faktör analizine bakılmıştır. Faktör analizinin test edilebilmesi için ön varsayımlardan biri olan Barlett testi sonucunda faktör analizine dahil olan değişkenler arasında bir ilişki olması beklenir. Barlett değerinin $p \leq 0.05$ durumunda değişkenler arasında bir ilişkinin olduğu kabul edilir (Büyüköztürk, 2009). Yapılan Barlett testi sonucunda ($p \leq 0.05$) faktör analizine alınan değişkenler arasında ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizinin test edilebilmesi için diğer bir varsayım ise KMO testidir. KMO değeri ölçülen değişkenler için örnek(gözlem) büyüklüğünün yeterli olduğunu gösteren değerdir. KMO değerinin 0,60’dan büyük olması durumunda örnek sayısının

yeterli olduğu kabul edilir (Büyüköztürk, 2009). Yapılan test sonucunda (KMO=0.834>0,60) örnek büyüklüğünün faktör analizi uygulanması için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi uygulamasında varimax yöntemi seçilerek faktörler arasındaki ilişkinin yapısının aynı kalması sağlanmıştır. Ölçekteki faktörler tek faktör başlığı altında toplanmış ve veriler genel puanlar üzerinden hesaplanmıştır. Güvenirliğine ilişkin bulunan alpha ve açıklanan varyans değerine göre Yöneticilerin Karşılaştıkları Sorun Düzeyleri ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu anlaşılmıştır. Ölçeğe ait oluşan faktör yapısı aşağıda görülmektedir.

Tablo 1. Yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeyleri ölçeği faktör yapısı

Boyut	Madde	Faktör Yüğü
12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminde Okul Yönetiminde Karşılaşılan Sorunlar Özdeğer= 17.524	Köyde yaşayan çocukların istedikleri okula taşınmaması, (imam hatip ortaokulu veya düz ortaokul) eğitimde fırsat eşitliğini olumsuz etkilemektedir.	0,692
	Haftalık ders saati sayılarının her sınıfta farklı olması, taşıma merkezi olan okullarda dersi biten sınıfların servisi dışarda beklemeleri sıkıntılara yol açmaktadır.	0,662
	İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır.	0,627
	Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.	0,609
	İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir.	0,584
	İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	0,551
	İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	0,543
	Taşıma kapsamında eğitimine devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır.	0,452
	Okul dönüşümleri sırasında; öğretmenlerin kendi okullarında norm fazlası duruma düşmeleri (yer değiştirmek zorunda kalmaları) öğretmenlerde motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır.	0,419
	Okul dönüşümlerinde; kademeli dönüşümüne karar verilen ilkokul-ortaokul veya ortaokul-lisenin tek idareci tarafından yönetilmesi okulların yönetimini güçleştirmektedir.	0,373
Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.	0,329	

Tablo 1'in devamı

Boyut	Madde	Faktör Yüğü
12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminde Okul Yönetiminde Karşılaşılan Sorunlar Özdeğer = 17.524	1. Sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.	0,738
	Zorunlu eğitime alınan 66 ayını dolduran çocuklar; okuma yazma becerisini kazanmakta (1. sınıf programını başarmakta) zorlanmaktadır.	0,722
	1.sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır.	0,718
	1.sınıflarda uygulanan hazırlık ve uyum çalışması kitaplarının içeriğı, öğrencileri 1. sınıf müfredatına hazırlamakta yetersizdir	0,712
	Takvim yaşı itibariyle fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir	0,635
	Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır.	0,494
	Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız.	0,723
	Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkökul, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir.	0,695
	Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.	0,656
	Öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiğı seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir	0,627
	İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.	0,620
	Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.	0,512
	Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur.	0,480
	Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir.	0,794
	Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğretmenler yeterince bilgilendirilememiştir.	0,773
	Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğrenciler yeterince bilgilendirilememiştir.	0,771
	5. Sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır.	0,406
	Yeni haftalık ders çizelgelerindeki derslerin ders saati sayılarını pedagojik açıdan öğrenciler için uygun bulmuyorum.	0,781
	Haftalık ders çizelgelerindeki haftalık ders saati sayısı öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınmadan artırılmıştır.	0,754
	Ders kitaplarının içerikleri yetersizdir.	0,476
Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir.	0,838	
Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	0,816	
Toplam Varyans %53.105		

12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyleri ölçeğinin faktör analizi değerlendirilmesinde özdeğeri birden büyük faktörlerin ele alınmasına, değişkenlerin faktör içerisindeki ağırlığını gösteren faktör yüklerinin yüksek olmasına, aynı değişken için faktör yüklerinin birbirine yakın olmamasına dikkat edilmiştir. Ölçeği oluşturan faktörlerin güvenirlik katsayıları ve açıklanan varyans oranlarının yüksek olması ölçeğin güçlü bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermiştir.

6.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21.0 bilgisayar paket programı kullanılmıştır. Araştırmada 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin dağılımı için yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapmalara bakılmıştır. Cinsiyet, görev ve branş için t testinden eğitim durumları, görev yaptığı kurum, görev yeri, mesleki kıdemi ve yaş için tek yönlü varyans (ANOVA) analizi, gruplar arasındaki farkı belirlemek içinde scheffe testi kullanılmıştır.

7. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerden ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

7.1. Yönetici ve Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler

Örnekleme oluşturan yönetici ve öğretmenlerin demografik özellikleri tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 2. Yönetici ve öğretmenlerin demografik özelliklerinin dağılımı

	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	280	61,5
	Kadın	175	38,5
	Toplam	455	100,0
Yaş	30 Yaş ve Daha Az	271	59,6
	31-35 Yaş	97	21,3
	36-40 Yaş	57	12,5
	40 Yaş üstü	30	6,6
	Toplam	455	100,0
Görev	Okul/kurum Müdürü/müdür Yardımcısı	49	10,8
	Öğretmen	406	89,2
	Toplam	455	100,0
Görev Yeri	İlçe Merkezi	309	67,9
	Belde	51	11,2
	Köy	95	20,9
	Toplam	455	100,0

Tablo 2'nin devamı

	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Görev Yaptığı Kurum	İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	40	8,8
	Lise	39	8,6
	Ortaokul	219	48,1
	İlkokul	157	34,5
	Toplam	455	100,0
Branş	Sınıf Öğretmeni	159	34,9
	Branş	296	65,1
	Toplam	455	100,0
Eğitim Durumu	Yüksek Lisans/doktora Mezunu	14	3,1
	Fakülte Mezunu	422	92,7
	Yüksek Okul Mezunu	19	4,2
	Toplam	455	100,0
Mesleki Kıdem	Aday Öğretmen	69	15,2
	2-10 Yıl	296	65,1
	10 Yıl üstü	90	19,8
	Toplam	455	100,0

Tablo 2'de görüldüğü gibi katılımcıların demografik özellikleri olan cinsiyet, yaş, görev, görev yeri, görev yaptığı kurum, branş, eğitim ve mesleki kıdemlerine ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

7.2. 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminde Okul Yönetiminde Karşılaşılan Sorun Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 3. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyi

	N	\bar{x}	ss
Karşılaşılan Sorun Düzeyi	455	3,97	0,50

Tablo 3’de görüldüğü üzere, öğretmenlerin ve yöneticilerin 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyine yönelik ($\bar{x} = 3,97$) ortalaması ile katılım gösterdikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve yöneticilerin 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyi ile ilgili ifadelerle verdiği cevapların dağılımları Tablo 4’de görülmektedir.

Tablo 4. Öğretmenlerin ve yöneticilerin 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyi ile ilgili ifadelerle verdiği cevapların dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.	35	7,7	67	14,7	24	5,3	172	37,8	157	34,5	3,77	1,276
İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.	9	2,0	29	6,4	28	6,2	132	29,0	257	56,5	4,32	0,980
Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur.	9	2,0	41	9,0	61	13,4	201	44,2	143	31,4	3,94	0,993

Tablo 4'ün devamı

	Hiç Katılmıyorum		Katkılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız.	15	3,3	44	9,7	42	9,2	191	42,0	163	35,8	3,97	1,07
Öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiği seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir	31	6,8	83	18,2	69	15,2	150	33,0	122	26,8	3,55	1,25
Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir.	22	4,8	87	19,1	79	17,4	157	34,5	110	24,2	3,54	1,19
Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	25	5,5	71	15,6	56	12,3	161	35,4	142	31,2	3,71	1,21
Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğretmenler yeterince bilgilendirilememiştir.	9	2,0	64	14,1	34	7,5	218	47,9	130	28,6	3,87	1,04
Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir.	2	0,4	28	6,2	28	6,2	224	49,2	173	38,0	4,18	0,83
Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğrenciler yeterince bilgilendirilememiştir	6	1,3	37	8,1	18	4,0	229	50,3	165	36,3	4,12	0,91
Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.	10	2,2	38	8,4	41	9,0	165	36,3	201	44,2	4,12	1,03
1. Sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.	5	1,1	32	7,0	84	18,5	130	28,6	204	44,8	4,09	1,00
Zorunlu eğitime alınan 66 ayını dolduran çocuklar; okuma yazma becerisini kazanmakta (1. sınıf programını başarmakta) zorlanmaktadır.	13	2,9	47	10,3	89	19,6	141	31,0	165	36,3	3,87	1,10
1.sınıflarda uygulanan hazırlık ve uyum çalışması kitaplarının içeriği, öğrencileri 1. sınıf müfredatına hazırlamakta yetersizdir	12	2,6	35	7,7	178	39,1	118	25,9	112	24,6	3,62	1,02

Tablo 4'ün devamı

	Hiç Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1. sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır.	5	1,1	38	8,4	178	39,1	123	27,0	111	24,4	3,65	0,97
Takvim yaşı itibariyle fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir	5	1,1	23	5,1	86	18,9	176	38,7	165	36,3	4,04	0,92
5. Sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır.	41	9,0	76	16,7	95	20,9	126	27,7	117	25,7	3,44	1,28
Okul dönüşümleri sırasında; öğretmenlerin kendi okullarında norm fazlası duruma düşmeleri (yer değiştirmek zorunda kalmaları) öğretmenlerde motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır.	14	3,1	20	4,4	39	8,6	165	36,3	217	47,7	4,21	0,99
Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır.	9	2,0	39	8,6	64	14,1	151	33,2	192	42,2	4,05	1,04
Okul dönüşümlerinde; kademeli dönüşümüne karar verilen ilkokul-ortaokul veya ortaokul-lisenin tek idareci tarafından yönetilmesi okulların yönetimini güçleştirmektedir.	20	4,4	22	4,8	98	21,5	176	38,7	139	30,5	3,86	1,05
Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.	7	1,5	11	2,4	40	8,8	108	23,7	289	63,5	4,45	0,87
İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarinin yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	11	2,4	14	3,1	36	7,9	126	27,7	268	58,9	4,38	0,93
İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır.	6	1,3	11	2,4	50	11,0	120	26,4	268	58,9	4,39	0,87

Tablo 4'ün devamı

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Köyde yaşayan çocukların istedikleri okula taşınmaması, (imam hatip ortaokulu veya düz ortaokul) eğitimde fırsat eşitliğini olumsuz etkilemektedir.	14	3,1	15	3,3	57	12,5	212	46,6	157	34,5	4,06	0,94
Taşıma kapsamında eğitimine devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır.	13	2,9	29	6,4	152	33,4	140	30,8	121	26,6	3,72	1,02
Haftalık ders saati sayılarının her sınıfta farklı olması, taşıma merkezi olan okullarda dersi biten sınıfların servisi dışarıda beklemeleri sıkıntılara yol açmaktadır.	12	2,6	18	4,0	85	18,7	183	40,2	157	34,5	4,00	0,96
Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.	30	6,6	53	11,6	109	24,0	160	35,2	103	22,6	3,56	1,15
Ders kitaplarının içerikleri yetersizdir.	11	2,4	46	10,1	77	16,9	147	32,3	174	38,2	3,94	1,08
Haftalık ders çizelgelerindeki haftalık ders saati sayısı öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınmadan artırılmıştır.	5	1,1	39	8,6	72	15,8	175	38,5	164	36,0	4,00	0,98
Yeni haftalık ders çizelgelerindeki derslerin ders saati sayılarını pedagojik açıdan öğrenciler için uygun bulmuyorum.	11	2,4	46	10,1	101	22,2	167	36,7	130	28,6	3,79	1,04
İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir.	9	2,0	27	5,9	39	8,6	129	28,4	251	55,2	4,29	0,99
İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	9	2,0	28	6,2	35	7,7	139	30,5	244	53,6	4,28	0,98

Tablo 4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin ve yöneticilerin 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeyi ile ilgili ifadelerine verdiği cevaplar incelendiğinde en yüksek ortalamalı altı değer ve en düşük ortalamalı altı değer aşağıdaki gibi görülmektedir.

“*Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.*” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin, %1,5’i (n=7) hiç katılmıyorum, %2,4’ü (n=11) katılmıyorum, %8,8’i (n=40) kararsızım, %23,7’si (n=108) katılıyorum, %63,5’i (n=289) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.” ifadesine çok yüksek ($\bar{x}=4,45$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“*İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır.*” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin , %1,3’ü (n=6) hiç katılmıyorum, %2,4’ü (n=11) katılmıyorum, %11,0’ı (n=50) kararsızım, %26,4’ü (n=120) katılıyorum, %58,9’u (n=268) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “ilkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır.” ifadesine çok yüksek ($\bar{x}=4,39$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“*İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.*” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin , %2,4’ü (n=11) hiç katılmıyorum, %3,1’i (n=14) katılmıyorum, %7,9’u (n=36) kararsızım, %27,7’si (n=126) katılıyorum, %58,9’u (n=268) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “ilkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.” ifadesine çok yüksek ($\bar{x}=4,38$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.*” ifadesine

yöneticilerin ve öğretmenlerin , %2,0'ı (n=9) hiç katılmıyorum, %6,4'ü (n=29) katılmıyorum, %6,2'si (n=28) kararsızım, %29,0'ı (n=132) katılıyorum, %56,5'i (n=257) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “ilkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.” ifadesine çok yüksek ($\bar{x}=4,32$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir.” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin , %2,0'ı (n=9) hiç katılmıyorum, %5,9'u (n=27) katılmıyorum, %8,6'sı (n=39) kararsızım, %28,4'ü (n=129) katılıyorum, %55,2'si (n=251) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “ikili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir.” ifadesine çok yüksek ($\bar{x}=4,29$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin , %2,0'ı (n=9) hiç katılmıyorum, %6,2'si (n=28) katılmıyorum, %7,7'si (n=35) kararsızım, %30,5'i (n=139) katılıyorum, %53,6'sı (n=244) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “ikili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.” ifadesine çok yüksek ($\bar{x}=4,28$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“5. Sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır.” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin , %9,0'ı (n=41) hiç katılmıyorum, %16,7'si (n=76) katılmıyorum, %20,9'u (n=95) kararsızım, %27,7'si (n=126) katılıyorum, %25,7'si (n=117) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “5. sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır.” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,44$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir” ifadesine yöneticilerin

ve öğretmenlerin, %4,8'i (n=22) hiç katılmıyorum, %19,1'i (n=87) katılmıyorum, %17,4'ü (n=79) kararsızım, %34,5'i (n=157) katılıyorum, %24,2'si (n=110) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin ve yöneticilerin “yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,54$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“Öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiği seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin, %6,8'i (n=31) hiç katılmıyorum, %18,2'si (n=83) katılmıyorum, %15,2'si (n=69) kararsızım, %33,0'ı (n=150) katılıyorum, %26,8'i (n=122) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin ve yöneticilerin “öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiği seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,55$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin, %6,6'sı (n=30) hiç katılmıyorum, %11,6'sı (n=53) katılmıyorum, %24,0'ı (n=109) kararsızım, %35,2'si (n=160) katılıyorum, %22,6'sı (n=103) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,56$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“1.sınıflarda uygulanan hazırlık ve uyum çalışması kitaplarının içeriği, öğrencileri 1. sınıf müfredatına hazırlamakta yetersizdir” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin, %2,6'sı (n=12) hiç katılmıyorum, %7,7'si (n=35) katılmıyorum, %39,1'i (n=178) kararsızım, %25,9'u (n=118) katılıyorum, %24,6'sı (n=112) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “1.sınıflarda uygulanan hazırlık ve uyum çalışması kitaplarının içeriği, öğrencileri 1. sınıf müfredatına hazırlamakta yetersizdir” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,62$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

“1.sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır.” ifadesine yöneticilerin ve öğretmenlerin, %1,1’i (n=5) hiç katılmıyorum, %8,4’ü (n=38) katılmıyorum, %39,1’i (n=178) kararsızım, %27,0’ı (n=123) katılıyorum, %24,4’ü (n=111) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin “1.sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır.” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,65$) düzeyde katıldıkları söylenebilir.

Tablo 2. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin eğitim durumuna göre ortalamaları

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	Yüksek lisans/Doktora mezunu	14	4,43	1,089	3,493	0,03*	1 > 2 1 > 3
	Fakülte mezunu	422	3,71	1,213			
	Yüksek okul mezunu	19	3,32	1,157			
	Toplam	455					
Taşıma kapsamında eğitimine devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır.	Yüksek lisans/Doktora mezunu	14	4,43	0,514	3,765	0,02*	1 > 2
	Fakülte mezunu	422	3,69	1,023			
	Yüksek okul mezunu	19	3,84	1,015			
	Toplam	455					
Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.	Yüksek lisans/Doktora mezunu	14	3,86	0,864	3,313	0,04*	3 > 2
	Fakülte mezunu	422	3,52	1,165			
	Yüksek okul mezunu	19	4,16	0,898			
	Toplam	455					

* $p \leq 0.05$

Tablo 5’e göre, araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.” ifadesine verdikleri puan ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p \leq 0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmıştır. “Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin

kalitesini düşürmektedir.” ifadesine eğitim durumu yüksek lisans/doktora mezunu olanların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,43$), eğitim durumu fakülte mezunu olanların verdikleri puanlarından ($\bar{x}=3,71$) yüksek bulunmuştur. Eğitim durumu yüksek lisans/doktora mezunu olanların bu ifadeye verdikleri puanların ($\bar{x}=4,43$), eğitim durumu yüksek okul mezunu olanların verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,32$) yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin *“Taşıma kapsamında eğitimine devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır”*. ifadesine verdikleri puan ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p \leq 0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmıştır. *“Taşıma kapsamında eğitimine devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır.”* ifadesine eğitim durumu yüksek lisans/doktora mezunu olanların verdikleri puanların ($\bar{x}=4,43$), eğitim durumu fakülte mezunu olanların verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,69$) yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin *“Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.”* ifadesine verdikleri puan ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p \leq 0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmıştır. Eğitim durumu yüksek okul mezunu olanların bu ifadeye verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,16$), eğitim durumu fakülte mezunu olanların verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,52$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Tablo 6. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin görev yaptığı kuruma göre ortalamaları

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	3,08	1,37	9,046	0,00*	3 > 1 4 > 1 3 > 2 3 > 4
	Lise	39	3,41	1,35			
	Ortaokul	219	4,04	1,16			
	İlkokul	157	3,66	1,30			
	Toplam	455					
İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	4,20	1,09	5,858	0,00*	1 > 2 3 > 2 4 > 2
	Lise	39	3,74	1,25			
	Ortaokul	219	4,43	0,88			
	İlkokul	157	4,32	0,97			
	Toplam	455					
Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkokul, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	3,65	1,17	5,648	0,00*	2 > 1 3 > 1 4 > 1
	Lise	39	4,13	0,70			
	Ortaokul	219	4,28	0,79			
	İlkokul	157	4,12	1,03			
	Toplam	455					
Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	3,75	1,15	4,173	0,01*	1 > 2 4 > 2 4 > 3
	Lise	39	3,08	1,18			
	Ortaokul	219	3,45	1,22			
	İlkokul	157	3,73	1,11			
	Toplam	455					
Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	4,03	1,03	5,132	0,00*	1 > 2 3 > 2 4 > 2
	Lise	39	3,10	1,27			
	Ortaokul	219	3,66	1,24			
	İlkokul	157	3,85	1,16			
	Toplam	455					
Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	3,90	1,17	4,250	0,01*	3 > 1 3 > 2 3 > 4
	Lise	39	3,90	1,10			
	Ortaokul	219	4,29	0,93			
	İlkokul	157	3,99	1,06			
	Toplam	455					

Tablo 6'nın devamı

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
1. Sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	4,35	1,15	6,427	0,00*	1 > 2 4 > 2 1 > 3 4 > 3
	Lise	39	3,72	0,97			
	Ortaokul	219	3,96	0,96			
	İlkokul	157	4,30	0,99			
	Toplam	455					
1. sınıflarda uygulanan hazırlık ve uyum çalışması kitaplarının içeriği, öğrencileri 1. sınıf müfredatına hazırlamakta yetersizdir	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	3,33	1,19	2,725	0,04*	4 > 1 4 > 3
	Lise	39	3,62	0,85			
	Ortaokul	219	3,56	0,91			
	İlkokul	157	3,78	1,13			
	Toplam	455					
1. sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	3,52	1,18	5,210	0,00*	4 > 1 4 > 2 4 > 3
	Lise	39	3,54	0,79			
	Ortaokul	219	3,52	0,85			
	İlkokul	157	3,90	1,08			
	Toplam	455					
Takvim yaşı itibariyle fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	4,33	0,69	6,886	0,00*	1 > 2 4 > 2 1 > 3 4 > 3
	Lise	39	3,85	0,81			
	Ortaokul	219	3,88	0,93			
	İlkokul	157	4,24	0,94			
	Toplam	455					
5. Sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	3,12	1,49	3,160	0,03*	4 > 1 4 > 2 4 > 3
	Lise	39	3,15	0,99			
	Ortaokul	219	3,40	1,39			
	İlkokul	157	3,66	1,09			
	Toplam	455					
İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	4,15	1,29	2,956	0,03*	3 > 1 3 > 4
	Lise	39	4,49	0,79			
	Ortaokul	219	4,49	0,78			
	İlkokul	157	4,29	0,87			
	Toplam	455					

*p≤0.05

Tablo 6'nın devamı

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.	İlçe Milli Eğitim Müd.	40	3,25	1,28	11,327	0,00*	
	Lise	39	3,64	1,09			3 > 1
	Ortaokul	219	3,85	1,05			2 > 4
	İlkokul	157	3,20	1,17			3 > 4
	Toplam	455					

* $p \leq 0.05$

Tablo 6'ya göre, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin görev yaptığı kuruma göre ortalamalarına bakıldığında yukardaki tabloda bulunan ifadelerin ortalamalarının görev yaptığı kurum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p \leq 0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmıştır. Bu ifadelerin yorumları aşağıda yapılmıştır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.” ifadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ortaokul olanların verdikleri puan ortalaması ($\bar{x}=4,04$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,08$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların bu ifadeye verdikleri puan ortalaması ($\bar{x}=3,66$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,08$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,04$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,41$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,04$), görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,66$) yüksek bulunmuştur.

Yukardaki istatistiki bilgilerden anlaşılacağı gibi “*Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.*” İfadesinde ortaokullardaki yönetici ve öğretmenler ($\bar{x}=4,04$), ortalamayla katılarak sorun olduğunu belirtmektedirler.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların bu ifadeye verdikleri puan ortalaması ($\bar{x}=4,20$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,74$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,43$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,74$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=4,32$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,74$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkokul, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir.*” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum lise olanların puanları ($\bar{x}=4,13$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,65$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,28$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,65$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=4,12$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,65$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir.*” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanları ($\bar{x}=3,75$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,08$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,73$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,08$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,73$), görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,45$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanları ($\bar{x}=4,03$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,10$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=3,66$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,10$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,85$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,10$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,29$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,90$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,29$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,90$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,29$), görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,99$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “1. sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanları ($\bar{x}=4,35$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,72$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=4,30$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,72$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanları ($\bar{x}=4,35$), görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,96$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=4,30$), görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,96$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “1.sınıflarda uygulanan hazırlık ve uyum çalışması kitaplarının içeriği, öğrencileri 1. sınıf müfredatına hazırlamakta yetersizdir.” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,78$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü

olanların puanlarından ($\bar{x}=3,33$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,78$), görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,56$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*1.sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. Sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,90$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,52$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,90$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,54$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,90$), görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,52$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Takvim yaşı itibariyle fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir.*” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanları ($\bar{x}=4,33$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,85$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=4,24$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,85$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanları ($\bar{x}=4,33$), görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,88$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=4,24$), görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,88$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*5. sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,66$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,12$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,66$), görev yaptığı kurum lise olanların puanlarından ($\bar{x}=3,15$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanları ($\bar{x}=3,66$), görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,40$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,49$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=4,15$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=4,49$), görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanlarından ($\bar{x}=4,29$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.*” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=3,85$), görev yaptığı kurum ilçe milli eğitim müdürlüğü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,25$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum lise olanların puanları ($\bar{x}=3,64$), görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,20$) yüksek bulunmuştur. Görev yaptığı kurum ortaokul olanların puanları ($\bar{x}=3,85$), görev yaptığı kurum ilkokul olanların puanlarından ($\bar{x}=3,20$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Tablo 73. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin görev yerine göre ortalamaları

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.	İlçe Merkezi	309	3,61	1,32	7,346	0,00*	2 > 1 3 > 1
	Belde	51	4,08	0,94			
	Köy	95	4,11	1,22			
	Toplam	455					
İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.	İlçe Merkezi	309	4,23	1,07	3,529	0,03*	3 > 1
	Belde	51	4,49	0,76			
	Köy	95	4,49	0,73			
	Toplam	455					
Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur.	İlçe Merkezi	309	4,04	0,98	6,501	0,00*	1 > 3 2 > 3
	Belde	51	3,96	0,80			
	Köy	95	3,62	1,07			
	Toplam	455					
Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir.	İlçe Merkezi	309	4,11	0,87	3,454	0,03*	2 > 1 3 > 1
	Belde	51	4,37	0,60			
	Köy	95	4,31	0,80			
	Toplam	455					
Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.	İlçe Merkezi	309	3,96	1,11	14,576	0,00*	2 > 1 3 > 1 2 > 3
	Belde	51	4,69	0,47			
	Köy	95	4,34	0,78			
	Toplam	455					
Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır.	İlçe Merkezi	309	4,03	1,07	3,966	0,02*	2 > 1 2 > 3
	Belde	51	4,41	0,70			
	Köy	95	3,92	1,08			
	Toplam	455					
İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır.	İlçe Merkezi	309	4,40	0,88	4,319	0,01*	2 > 3
	Belde	51	4,65	0,56			
	Köy	95	4,21	0,96			
	Toplam	455					
İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	İlçe Merkezi	309	4,19	1,04	3,851	0,02*	2 > 1 3 > 1
	Belde	51	4,51	0,76			
	Köy	95	4,43	0,85			
	Toplam	455					

* $p \leq 0.05$

Tablo 7'de görüldüğü üzere, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin görev yerine göre araştırmaya katılan

yönetici ve öğretmenlerin ölçekteki ifadelere verdikleri puan ortalamalarının görev yeri değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p \leq 0.05$).

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yeri belde olanların puanları ($\bar{x}=4,08$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=3,61$) yüksek bulunmuştur. Görev yeri köy olanların puanları ($\bar{x}=4,11$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=3,61$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yeri köy olanların puanları ($\bar{x}=4,49$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=4,23$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yeri ilçe merkezi olanların puanları ($\bar{x}=4,04$), görev yeri köy olanların puanlarından ($\bar{x}=3,62$) yüksek bulunmuştur. Görev yeri belde olanların puanları ($\bar{x}=3,96$), görev yeri köy olanların puanlarından ($\bar{x}=3,62$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yeri belde olanların puanları ($\bar{x}=4,37$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=4,11$) yüksek bulunmuştur. Görev yeri köy olanların puanları ($\bar{x}=4,31$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=4,11$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yeri belde olanların puanları ($\bar{x}=4,69$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=3,96$) yüksek bulunmuştur. Görev yeri köy olanların puanları ($\bar{x}=4,34$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=3,96$) yüksek bulunmuştur. Görev yeri belde olanların

puanları ($\bar{x}=4,69$), görev yeri köy olanların puanlarından ($\bar{x}=4,34$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yeri belde olanların puanları ($\bar{x}=4,41$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=4,03$) yüksek bulunmuştur. Görev yeri belde olanların puanları ($\bar{x}=4,41$), görev yeri köy olanların puanlarından ($\bar{x}=3,92$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yeri belde olanların puanları ($\bar{x}=4,65$), görev yeri köy olanların puanlarından ($\bar{x}=4,21$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının görev yeri belde puanları ($\bar{x}=4,51$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=4,19$) yüksek bulunmuştur. Görev yeri köy olanların puanları ($\bar{x}=4,43$), görev yeri ilçe merkezi olanların puanlarından ($\bar{x}=4,19$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 84. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin mesleki kademeye göre ortalamaları

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.	Aday Öğretmen	69	3,83	1,26	4,17	0,02*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	3,86	1,27			
	10 Yıl üstü	90	3,42	1,26			
İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.	Aday Öğretmen	69	3,80	1,12	12,62	0,00*	2 > 1 3 > 1
	2-10 Yıl	296	4,44	0,90			
	10 Yıl üstü	90	4,31	0,99			
Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur.	Aday Öğretmen	69	3,81	1,00	3,90	0,02*	2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,03	0,96			
	10 Yıl üstü	90	3,73	1,07			
Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkökul, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir.	Aday Öğretmen	69	4,03	0,97	5,13	0,01*	2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,26	0,85			
	10 Yıl üstü	90	3,93	1,07			
Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız.	Aday Öğretmen	69	4,00	1,11	3,50	0,03*	2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,05	0,98			
	10 Yıl üstü	90	3,71	1,27			
Öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiği seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir	Aday Öğretmen	69	3,39	1,33	5,42	0,01*	2 > 3
	2-10 Yıl	296	3,68	1,19			
	10 Yıl üstü	90	3,22	1,31			
Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	Aday Öğretmen	69	3,87	1,11	9,51	0,00*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	3,82	1,19			
	10 Yıl üstü	90	3,22	1,25			
Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğretmenler yeterince bilgilendirilememiştir.	Aday Öğretmen	69	3,90	0,97	6,98	0,00*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	3,97	1,03			
	10 Yıl üstü	90	3,51	1,07			
Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir.	Aday Öğretmen	69	4,22	0,73	7,23	0,00*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,26	0,80			
	10 Yıl üstü	90	3,89	0,95			
Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğrenciler yeterince bilgilendirilememiştir.	Aday Öğretmen	69	4,10	0,81	6,61	0,00*	2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,22	0,89			
	10 Yıl üstü	90	3,82	1,00			
Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.	Aday Öğretmen	69	4,06	0,98	4,75	0,01*	2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,22	0,96			
	10 Yıl üstü	90	3,84	1,22			
1. Sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.	Aday Öğretmen	69	3,87	0,98	3,34	0,04*	2 > 1
	2-10 Yıl	296	4,18	0,97			
	10 Yıl üstü	90	3,98	1,11			

* $p \leq 0.05$

Tablo 8'in 5devamı

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
Zorunlu eğitime alınan 66 ayını dolduran çocuklar; okuma yazma becerisini kazanmakta (1. sınıf programını başarmakta) zorlanmaktadır.	Aday Öğretmen	69	3,93	0,93	6,29	0,00*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	3,97	1,04			
	10 Yıl üstü	90	3,51	1,33			
	Toplam	455					
Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır.	Aday Öğretmen	69	3,96	1,02	4,96	0,01	2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,16	1,00			
	10 Yıl üstü	90	3,78	1,14			
	Toplam	455					
Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan brans değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.	Aday Öğretmen	69	4,23	0,89	6,74	0,00*	2 > 1 2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,56	0,84			
	10 Yıl üstü	90	4,27	0,88			
	Toplam	455					
İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	Aday Öğretmen	69	4,28	0,95	3,66	0,03*	2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,46	0,92			
	10 Yıl üstü	90	4,18	0,93			
	Toplam	455					
Köyde yaşayan çocukların istedikleri okula taşınamaması, (imam hatip ortaokulu veya düz ortaokul) eğitimde fırsat eşitliğini olumsuz etkilemektedir.	Aday Öğretmen	69	4,14	0,88	3,73	0,03*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,11	0,95			
	10 Yıl üstü	90	3,82	0,91			
	Toplam	455					
Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.	Aday Öğretmen	69	3,94	0,94	22,22	0,00*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	3,67	1,11			
	10 Yıl üstü	90	2,89	1,20			
	Toplam	455					
Ders kitaplarının içerikleri yetersizdir.	Aday Öğretmen	69	4,03	1,00	4,87	0,01*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,01	1,05			
	10 Yıl üstü	90	3,62	1,21			
	Toplam	455					
Yeni haftalık ders çizelgelerindeki derslerin ders saati sayılarını pedagojik açıdan öğrenciler için uygun bulmuyorum.	Aday Öğretmen	69	3,62	1,10	3,14	0,04*	2 > 3
	2-10 Yıl	296	3,88	0,97			
	10 Yıl üstü	90	3,62	1,19			
	Toplam	455					
Karşılaşılan Sorun Düzeyi	Aday Öğretmen	69	3,92	0,51	11,72	0,00*	1 > 3 2 > 3
	2-10 Yıl	296	4,04	0,47			
	10 Yıl üstü	90	3,75	0,56			
	Toplam	455					

* $p \leq 0.05$

Tablo 8'e göre 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminde Okul Yönetiminde Karşılaşılan Sorun Düzeylerinin Mesleki Kıdeme Göre araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ölçekteki ifadelere verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p \leq 0.05$) bulunan ifadeler yukardaki tabloda gösterilmiş ve aşağıda yorumlanmışlardır. Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir*". İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=3,83$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,42$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=3,86$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,42$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar*". İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,44$), mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanlarından ($\bar{x}=3,80$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanları ($\bar{x}=4,31$), mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanlarından ($\bar{x}=3,80$) yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur*". İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,03$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,73$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkokul, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir*". İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki

kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,26$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,93$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,05$), mesleki kıdem 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,71$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiği seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=3,68$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,22$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=3,87$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,22$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=3,82$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,22$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğretmenler yeterince bilgilendirilememiştir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=3,90$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,51$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=3,97$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,51$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir*.” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=4,22$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,89$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,26$), mesleki kıdem 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,89$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğrenciler yeterince bilgilendirilememiştir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,22$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,82$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,22$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,84$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*1. sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,18$), mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanlarından ($\bar{x}=3,87$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Zorunlu eğitime alınan 66 ayını dolduran çocuklar; okuma yazma becerisini kazanmakta (1. sınıf programını başarmakta) zorlanmaktadır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=3,93$), mesleki kıdem 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,51$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=3,97$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,51$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,16$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,78$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,56$), mesleki kıdemi aday öğretmen olanların

puanlarından ($\bar{x}=4,23$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,56$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=4,27$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,46$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=4,18$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Köyde yaşayan çocukların istedikleri okula taşınamaması, (imam hatip ortaokulu veya düz ortaokul) eğitimde fırsat eşitliğini olumsuz etkilemektedir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=4,14$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,82$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,11$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,82$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=3,94$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=2,89$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=3,67$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=2,89$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Ders kitaplarının içerikleri yetersizdir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi aday öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=4,03$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,62$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların puanları ($\bar{x}=4,01$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,62$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni haftalık ders çizelgelerindeki derslerin ders saati sayılarını pedagojik açıdan öğrenciler için uygun bulmuyorum*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının mesleki kıdemi 2-10

yıl olanların puanları ($\bar{x}=3,88$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,62$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin karşılaşılan sorun düzeyi puanları ortalamalarının mesleki kıdem değişkenine Mesleki kıdemi aday öğretmen olanların karşılaşılan sorun düzeyi puanları ($\bar{x}=3,92$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların karşılaşılan sorun düzeyi puanlarından ($\bar{x}=3,75$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 2-10 yıl olanların karşılaşılan sorun düzeyi puanları ($\bar{x}=4,04$), mesleki kıdemi 10 yıl üstü olanların karşılaşılan sorun düzeyi puanlarından ($\bar{x}=3,75$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Tablo 96. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeylerinin yaşa göre ortalamaları

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.	30 yaş ve daha az	271	3,82	1,28	4,748	0,00*	1 > 4 2 > 4 3 > 4
	31-35 yaş	97	3,81	1,30			
	36-40 yaş	57	3,89	1,01			
	40 yaş üstü	30	2,93	1,36			
	Toplam	455					
İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.	30 yaş ve daha az	271	4,21	1,03	6,988	0,00*	2 > 1 2 > 3 2 > 4
	31-35 yaş	97	4,71	0,61			
	36-40 yaş	57	4,18	1,04			
	40 yaş üstü	30	4,27	1,08			
	Toplam	455					
Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir.	30 yaş ve daha az	271	3,59	1,19	4,677	0,00*	3 > 2 1 > 4 3 > 4
	31-35 yaş	97	3,37	1,24			
	36-40 yaş	57	3,89	0,98			
	40 yaş üstü	30	3,00	1,11			
	Toplam	455					
Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	30 yaş ve daha az	271	3,79	1,19	6,585	0,00*	1 > 4 2 > 4 3 > 4
	31-35 yaş	97	3,68	1,23			
	36-40 yaş	57	3,86	1,06			
	40 yaş üstü	30	2,80	1,35			
	Toplam	455					

	Grup	N	\bar{x}	ss	F	p	LSD
Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.	30 yaş ve daha az	271	4,22	0,94	3,535	0,02*	1 > 3
	31-35 yaş	97	4,08	1,01			
	36-40 yaş	57	3,75	1,21			
	40 yaş üstü	30	4,00	1,29			
	Toplam	455					
5. Sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmenini girmesine uyum sağlayamamıştır.	30 yaş ve daha az	271	3,58	1,24	4,140	0,01*	1 > 2 3 > 2
	31-35 yaş	97	3,08	1,31			
	36-40 yaş	57	3,56	1,38			
	40 yaş üstü	30	3,20	1,19			
	Toplam	455					
Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.	30 yaş ve daha az	271	4,49	0,88	3,084	0,03*	1 > 3 2 > 3
	31-35 yaş	97	4,55	0,71			
	36-40 yaş	57	4,14	1,06			
	40 yaş üstü	30	4,40	0,72			
	Toplam	455					
Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.	30 yaş ve daha az	271	3,82	1,03	17,738	0,00*	1 > 2 1 > 3 2 > 3 4 > 3
	31-35 yaş	97	3,36	1,09			
	36-40 yaş	57	2,70	1,32			
	40 yaş üstü	30	3,47	1,17			
	Toplam	455					

Tablo 9'a göre, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeylerinin yaşa göre araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ölçekteki ifadelerine verdikleri puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p \leq 0.05$) bulunan ifadeler yukarıdaki tabloda gösterilmiş ve aşağıda yorumlanmışlardır. Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir". İfadesine verdikleri puan ortalamalarının yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanları ($\bar{x}=3,82$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=2,93$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-35 yaş olanların puanları ($\bar{x}=3,81$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=2,93$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 36-40 yaş olanların

puanları ($\bar{x}=3,89$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=2,93$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının yaşı 31-35 yaş olanların puanları ($\bar{x}=4,71$), yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanlarından ($\bar{x}=4,21$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-35 yaş olanların puanları ($\bar{x}=4,71$), yaşı 36-40 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=4,18$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-35 yaş olanların puanları ($\bar{x}=4,71$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=4,27$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının yaşı 36-40 yaş olanların puanları ($\bar{x}=3,89$), yaşı 31-35 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=3,37$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanları ($\bar{x}=3,59$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,00$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 36-40 yaş olanların puanları ($\bar{x}=3,89$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=3,00$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanları ($\bar{x}=3,79$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=2,80$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-35 yaş olanların puanları ($\bar{x}=3,68$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=2,80$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 36-40 yaş olanların puanları ($\bar{x}=3,86$), yaşı 40 yaş üstü olanların puanlarından ($\bar{x}=2,80$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir*”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanları ($\bar{x}=4,22$), yaşı 36-40 yaş olanların okullarımızda puanlarından ($\bar{x}=3,75$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “5. sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır” İfadesine verdikleri puan ortalamalarının yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanları ($\bar{x}=3,58$), yaşı 31-35 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=3,08$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 36-40 olanların puanları ($\bar{x}=3,56$) yaşı 31-35 olanların puanlarından ($\bar{x}=3,08$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanları ($\bar{x}=4,49$), yaşı 36-40 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=4,14$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-35 yaş olanların puanları ($\bar{x}=4,55$), yaşı 36-40 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=4,14$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır”. İfadesine verdikleri puan ortalamalarının yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanları ($\bar{x}=3,82$), yaşı 31-35 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=3,36$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 30 yaş ve daha az olanların puanları ($\bar{x}=3,82$), yaşı 36-40 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=2,70$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-35 yaş olanların puanları ($\bar{x}=3,36$), yaşı 36-40 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=2,70$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 40 yaş üstü olanların puanları ($\bar{x}=3,47$), yaşı 36-40 yaş olanların puanlarından ($\bar{x}=2,70$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 70. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeylerinin branşa göre ortalamaları

	Grup	N	\bar{x}	ss	t	p
Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız.	Sınıf Öğretmeni	159	3,82	1,145	-2,206	0,03*
	Branş	296	4,05	1,014		
	Toplam	455				
1. Sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.	Sınıf Öğretmeni	159	4,28	1,018	2,931	0,00*
	Branş	296	3,99	0,983		
	Toplam	455				
1.sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır.	Sınıf Öğretmeni	159	3,87	1,120	3,494	0,00*
	Branş	296	3,54	0,867		
	Toplam	455				
Takvim yaşı itibariyle fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir	Sınıf Öğretmeni	159	4,25	0,934	3,637	0,00*
	Branş	296	3,93	0,899		
	Toplam	455				
5. Sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır.	Sınıf Öğretmeni	159	3,65	1,165	2,503	0,01*
	Branş	296	3,33	1,328		
Okul dönüşümlerinde; kademeli dönüşümüne karar verilen ilkokul-ortaokul veya ortaokul-lisenin tek idareci tarafından yönetilmesi okulların yönetimini güçleştirmektedir.	Sınıf Öğretmeni	159	3,99	1,052	1,983	0,05*
	Branş	296	3,79	1,037		
	Toplam	455				
Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.	Sınıf Öğretmeni	159	3,16	1,185	-5,487	0,00*
	Branş	296	3,77	1,081		
	Toplam	455				
İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir.	Sınıf Öğretmeni	159	4,43	0,984	2,226	0,03*
	Branş	296	4,21	0,980		
	Toplam	455				
İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	Sınıf Öğretmeni	159	4,40	0,969	2,008	0,05*
	Branş	296	4,21	0,983		
	Toplam	455				
Karşılaşılan sorun düzeyi	Sınıf Öğretmeni	159	4,00	0,531	0,845	0,40*
	Branş	296	3,95	0,492		
	Toplam	455				

* $p \leq 0.05$

Tablo 10'a göre 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeylerinin branşa göre araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ölçekteki ifadelerine verdikleri puan ortalamalarının branş değişkenine göre anlamlı bir

farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p \leq 0,05$) bulunan maddeler yukardaki tabloda belirtilmiş ve aşağıda yorumlanmışlardır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız”. İfadesine branşçıların verdikleri puan ortalamaları ($\bar{x}=4,05$), sınıf öğretmenlerinin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,82$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “1. sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır”. İfadesine branşçıların verdikleri puan ortalamaları ($p \leq 0,05$), sınıf öğretmenlerinin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,99$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “1.sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır”. İfadesine sınıf öğretmenlerinin verdikleri puan ortalamaları ($\bar{x}=3,87$), branşçıların verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,54$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Takvim yaşı itibariyle fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir”. İfadesine sınıf öğretmenlerinin verdikleri puan ortalamaları ($\bar{x}=4,25$), branşçıların verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,93$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “5. sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır”. İfadesine sınıf öğretmenlerinin verdikleri puan ortalamaları ($\bar{x}=3,65$), branşçıların verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,33$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Okul dönüşümlerinde; kademeli dönüşümüne karar verilen ilkokul-ortaokul veya ortaokul-lisenin tek idareci tarafından yönetilmesi okulların yönetimini güçleştirmektedir”. İfadesine sınıf öğretmenlerinin verdikleri puan ortalamaları ($\bar{x}=3,99$), branşçıların verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,79$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır*”. İfadesine branş öğretmenlerinin verdikleri puan ortalamaları ($\bar{x}=3,77$), sınıf öğretmenlerinin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,16$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir*”. İfadesine sınıf öğretmenlerinin verdikleri puan ortalamaları ($\bar{x}=4,43$), branş öğretmenlerinin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=4,21$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir*”. İfadesine sınıf öğretmenlerinin verdikleri puan ortalamaları ($\bar{x}=4,40$), branş öğretmenlerinin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=4,21$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Tablo 81. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin cinsiyete göre ortalamaları

	Grup	N	\bar{x}	ss	t	p
Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur.	Erkek	280	3,84	1,06	-2,776	0,00*
	Kadın	175	4,10	0,85		
Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkököl, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir.	Erkek	280	4,08	0,99	-2,341	0,02*
	Kadın	175	4,29	0,77		
Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız.	Erkek	280	3,90	1,13	-1,960	0,04*
	Kadın	175	4,10	0,94		
Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir.	Erkek	280	3,42	1,17	-2,814	0,01*
	Kadın	175	3,74	1,17		
Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	Erkek	280	3,60	1,23	-2,586	0,01*
	Kadın	175	3,90	1,16		
Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.	Erkek	280	4,03	1,04	-2,478	0,01*
	Kadın	175	4,27	0,97		
1. Sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.	Erkek	280	3,99	1,06	-2,730	0,01*
	Kadın	175	4,25	0,88		
Zorunlu eğitime alınan 66 ayını dolduran çocuklar; okuma yazma becerisini kazanmakta (1. sınıf programını başarmakta) zorlanmaktadır.	Erkek	280	3,67	1,16	-5,016	0,00*
	Kadın	175	4,19	0,92		
Takvim yaşı itibarıyla fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir.	Erkek	280	3,89	0,94	-4,370	0,00*
	Kadın	175	4,27	0,83		
Okul dönüşümleri sırasında; öğretmenlerin kendi okullarında norm fazlası duruma düşmeleri (yer değiştirmek zorunda kalmaları) öğretmenlerde motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır.	Erkek	280	4,13	1,02	-2,165	0,03*
	Kadın	175	4,34	0,90		
Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır.	Erkek	280	3,93	1,10	-3,098	0,00*
	Kadın	175	4,24	0,90		
Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.	Erkek	280	4,36	0,96	-2,881	0,00*
	Kadın	175	4,60	0,67		
İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	Erkek	280	4,25	1,04	-3,799	0,00*
	Kadın	175	4,58	0,68		
Köyde yaşayan çocukların istedikleri okula taşınmaması, (imam hatip ortaokulu veya düz ortaokul) eğitimde fırsat eşitliğini olumsuz etkilemektedir.	Erkek	280	3,96	0,97	-3,034	0,00*
	Kadın	175	4,23	0,85		
Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.	Erkek	280	3,41	1,17	-3,526	0,00*
	Kadın	175	3,79	1,09		
Karşılaşılan Sorun Düzeyi	Erkek	280	3,90	0,55	-3,487	0,00*
	Kadın	175	4,07	0,40		
	Toplam	455				

*p≤0.05

Tablo 11'e göre, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeylerinin cinsiyete göre araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ölçekteki ifadelerine verdikleri puan ortalamalarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p \leq 0,05$) bulunan maddeler yukardaki tabloda belirtilmiş ve aşağıda yorumlanmışlardır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur*". İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,10$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,84$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkokul, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir*". İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,29$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=4,08$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız*". İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,10$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,90$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir*". İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=3,74$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,42$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir*". İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=3,90$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,60$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin "*Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir*". İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,27$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=4,03$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*1. sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır*”. İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,25$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,99$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Zorunlu eğitime alınan 66 ayını dolduran çocuklar; okuma yazma becerisini kazanmakta (1. sınıf programını başarmakta) zorlanmaktadır*”. İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,19$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,67$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Takvim yaşı itibarıyla fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir*”. İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,27$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,89$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Okul dönüşümleri sırasında; öğretmenlerin kendi okullarında norm fazlası duruma düşmeleri (yer değiştirmek zorunda kalmaları) öğretmenlerde motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır*”. İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,34$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=4,13$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır*”. İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,24$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,93$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır*”. İfadesine kadınların ($\bar{x}=4,60$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=4,36$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir*”. İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,58$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=4,25$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “*Köyde yaşayan çocukların istedikleri okula taşınamaması, (imam hatip ortaokulu veya düz ortaokul) eğitimde*

fırsat eşitliğini olumsuz etkilemektedir". İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=4,23$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,96$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "*Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır*". İfadesine kadınların verdikleri puanlar ($\bar{x}=3,79$), erkeklerin verdikleri puanlardan ($\bar{x}=3,41$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin karşılaşılan sorun düzeyi puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p \leq 0,05$). Kadınların karşılaşılan sorun düzeyi puanları ($\bar{x}=4,07$), erkeklerin karşılaşılan sorun düzeyi puanlarından ($\bar{x}=3,90$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Tablo 92. 12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorun düzeylerinin göre göre ortalamaları

	Grup	N	\bar{x}	ss	t	p
Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.	Okul/kurum müdürü/Müd. Yard.	49	3,140	1,242	-	0,00*
	Öğretmen	406	3,780	1,194		
	Toplam	455				
Taşıma kapsamında eğitimine devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır.	Okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı	49	4,040	0,735	2,358	0,00*
	Öğretmen	406	3,680	1,040		
	Toplam	455				
Haftalık ders saati sayılarının her sınıfta farklı olması, taşıma merkezi olan okullarda dersi biten sınıfların servisi dışarıda beklemeleri sıkıntılara yol açmaktadır.	Okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı	49	4,290	0,890	2,205	0,03*
	Öğretmen	406	3,970	0,968		
	Toplam	455				
İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir.	Okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı	49	4,610	0,571	2,451	0,00*
	Öğretmen	406	4,250	1,018		
	Toplam	455				
İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	Okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı	49	4,610	0,571	2,548	0,00*
	Öğretmen	406	4,240	1,013		
	Toplam	455				

* $p \leq 0,05$

Tablo 12'ye göre, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeylerinin göreve göre araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ölçekteki ifadelerine verdikleri puan ortalamalarının görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı ($p \leq 0,05$) bulunan maddeler yukardaki tabloda belirtilmiş ve aşağıda yorumlanmışlardır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir”. İfadesinde görevi öğretmen olanların puanları ($\bar{x}=3,78$), görevi okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı olanların puanlarından ($\bar{x}=3,14$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Taşıma kapsamında eğitime devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır”. İfadesinde görevi okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı olanların puanları ($\bar{x}=4,04$), görevi öğretmen olanların puanlarından ($\bar{x}=3,68$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “Haftalık ders saati sayılarının her sınıfta farklı olması, taşıma merkezi olan okullarda dersi biten sınıfların servisi dışarıda beklemeleri sıkıntılara yol açmaktadır”. İfadesinde görevi okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı olanların puanları ($\bar{x}=4,29$), görevi öğretmen olanların puanlarından ($\bar{x}=3,97$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir”. İfadesinde görevi okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı olanların puanları ($\bar{x}=4,61$), görevi öğretmen olanların puanlarından ($\bar{x}=4,25$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin “İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir”. İfadesinde görevi okul/kurum müdürü/müdür yardımcısı olanların puanları ($\bar{x}=4,61$), görevi öğretmen olanların puanlarından ($\bar{x}=4,24$) yüksek bulunduğu söylenebilir.

8. SONUÇ

Türkiye’de 2012-2013 yılı itibariyle halk arasında 4+4+4 olarak bilinen ve kesintili olan 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmiştir. Bu sisteme geçilmesiyle birlikte başta okula başlama yaşının küçük olması, okul öncesi eğitimin zorunluluktan çıkartılması olmak üzere, eğitim camiasından eleştiriler gelmiştir. Sisteme geçilmesiyle birlikte okullarda başta fiziksel koşulların yetersizliği ve maddi olanaksızlıklar olmak üzere yöneticiler ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldıkları söylenebilir.

Bu araştırmada, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde yöneticilerin karşılaştıkları sorun düzeylerini belirlemek üzere yönetici ve öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan sonuçlara aşağıda yer verilmiştir:

Araştırmada okul yöneticilerinin 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde ciddi sıkıntılar yaşadıkları belirlenmiştir. 5 üzerinden yapılan değerlendirmeye göre yöneticilerin karşılaştıkları sorunların düzeyi 3,97’dir. Bu ortalama yüksek düzeyde sorun yaşadıklarını gösterdiği söylenebilir. Okul yönetiminde en fazla karşılaşılan sorun $\bar{x}=4,45$ ortalama ile “norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır” maddesi olmuştur. İkinci sırada $\bar{x} = 4,39$ ortalama ile, “ilkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır” maddesi olmuştur. Bu maddeyi $\bar{x} = 4,38$ ortalama ile, “ilkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir”, ve $\bar{x} =4,32$ ortalama ile “ilkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar” maddeleri gelmektedir.

Araştırmaya katılanların 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri tanımlayıcı özellikleri açısından da incelenmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların 34 önermeye verdikleri yanıtların genel

ortalamaları, ele alınan değişkenlerden katılımcıların yaşlarına, görev yaptıkları kurumlara, görev yaptıkları yerlere, branşlarına ve görevlerine göre farklılaşmazken, mesleki kıdemlerine ve cinsiyetlerine göre farklılaştığı belirlenmiştir. Buradan farklı yaşlarda bulunan farklı yerlerde ve farklı kurumlarda görev yapan, farklı branşları ve görevleri bulunan katılımcılar 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin benzer görüşlere sahiptirler. 2-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar ile kadın katılımcılar, daha az ve fazla kıdeme sahip olanlardan ve erkek öğretmenlerden, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunların daha fazla olduğu görüşündedir.

Araştırmadan çıkan sonuçlar doğrultusunda, 12 yıllık kesintisiz eğitime gerekli altyapı çalışmaları gerçekleştirilmeden geçildiği, bu nedenle de teknik ve fiziksel altyapı konusunda sorunlar yaşandığı belirlendiği söylenebilir. Bu sistemin sağlıklı sürdürülebilmesi için, yaşanan sorunların minimuma indirilmesi gerekir. Olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yönelik olarak, bu davranışlarını en aza indirgeyecek mevzuat değişikliklerinin gerekli olduğu söylenebilir. Bunun içinde başta okullara yapılan ödeneklerin artırılması ve seçilen seçmeli derslere yanıt verebilmek için yeterli sayıda branş öğretmenin istihdam edilmesi gerekmektedir. Eğitim sistemine öğretmenlerin uyum sağlaması açısından ise gerekli eğitim ve seminerler düzenlenmelidir.

9. TARTIŞMA

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunların düzeyi ile ilgili ifadelerle verdiği cevaplar incelendiğinde;

Şahin'in (1996) araştırma sonuçlarına göre; okul çevresinin, sağlık yönünden yetersizliği, okul binalarının küçüklüğü; sorunlar arasında sayılmıştır.

Araştırmamızda ulaştığımız bulgularda "*Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.*" ifadesine katılımcıların %37,8'i (n=172) katılıyorum, %34,5'i (n=157) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuç eğitim sistemimizde derslik sıkıntısının hala devam ettiğini göstermektedir.

İlköğretim okullarının giderleri büyük ölçüde özel gelir kaynaklarıyla karşılanmaya çalışılmaktadır. Devlet; okulların yakıt, elektrik ve su gibi temel gereksinimlerini bile yeterince karşılamamaktadır. Okul müdürlerinin ifadelerine göre yakıt giderlerinin yarıya yakın bir kısmı kamu tarafından karşılanırken, elektrik ve su giderlerinin karşılanması düzenlilik göstermemektedir. Özel gelir kaynaklarıyla karşılanan giderler ise boya, badana, tamirat ve temizlik giderleri, eğitimle ilgili araç gereç ve kırtasiye gideri, telefon giderleri, bilgisayar ve fotokopi makinelerinin bakım ve onarımı ile sosyal etkinlik giderleri, okulun sigortalanması gideri, yardımcı personel ücretleri ve zaman zaman İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine yapılan ödemeler biçiminde sıralanmaktadır. Milli Eğitim Müdürlüklerinin, bu giderlerini karşılayabilmeleri için okullara kaynak aktarmaları gerekirken, bazı adlar altında okul yönetimlerinden para istemesi veya okulun sağladığı bazı gelirlerden pay almaları oldukça düşündürücüdür (Zoralıoğlu, Şahin ve Fırat, 2005).

Araştırmamda da yukarıda zikredilen bulgulara benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcılara yönelttiğimiz; "*İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.*" ifadesine katılımcıların, %29,0'ı (n=132) katılıyorum, %56,5'i (n=257) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Halen temel eğitimdeki okullara

herhangi bir ödenek gönderilmemektedir. Bu sıkıntının çözülebilmesi için İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin hesabına okullara harcanmak üzere ödenek gönderilmelidir.

Milli eğitim sistemimizi saran problemlere bir bütün halinde baktığımızda iki grupta toplamak mümkündür. İkinci gruptaki problemler şunlardır (Özyılmaz, 2013 :25);

1. Eğitim ortamlarının olumsuzluğu ya da araç gereç ve ders materyallerinin eksikliği veya yetersizliği,
2. Öğretmen yetiştirilmesi, istihdamı ve şu an karşılaştığı problemler
3. Öğretmen eksikliği
4. Bina eksikliği
5. Eğitim programlarının, öğretim teknik ve yöntemlerinin toplumumuzdan kopuk olması ve dolayısıyla onun ihtiyaçlarını karşılayamaması,
6. Eğitimde verimlilik anlayışı ve kültürünün oluşturulup yaygınlaştırılmamış olması,
7. Öğrencilerin ve yetenekleri göz önüne alınmadan eğitimin yapılması,

Araştırmamda da benzer bulgulara ulaşarak bu sorunların hala devam ettiği görülmektedir. Şöyleki; *“Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur.”* ifadesine katılımcıların , %44,2’si (n=201) katılıyor, %31,4’ü (n=143) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir.

Sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçilirken de buna benzer sıkıntılar yaşadığımızı ve devlet dairelerinde yapılan tüm işlemler için sekiz yıllık eğitime destek adı altında vatandaştan para toplandığını hatırlayalım. Derslik sıkıntısı nedeniyle sınıf mevcutları artmış ve okulların tümü ikili eğitime geçmişti. 2014-2015 eğitim öğretim yılında da liseler için böyle bir sıkıntıdan bahsetmek mümkündür.

“Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkökul, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir.” ifadesine katılımcıların, %48,4’ü (n=220) katılıyorum, %39,1’i (n=178) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir.

Halbuki 4+4+4 eğitim sisteminin temel dayanaklarından bir tanesi de farklı yaş gruplarındaki öğrencileri farklı mekanlarda eğitime almaktır. Bu durumda okulların fiziki açıdan yetersiz olması ilkökul-ortaokul veya ortaokul ve lisenin aynı binalarda öğretime devam etmesine neden olmaktadır.

“Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.” ifadesine katılımcıların, %36,3’ü (n=165) katılıyorum, %44,2’si (n=201) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir.

“Ders kitaplarının içerikleri yetersizdir.” ifadesine yönetici ve öğretmenlerin yüksek düzeyde katıldıkları görülmüştür.

Elde ettiğimiz bu bulgularda Özyılmaz’ın (2013) tespit ettiği “Eğitim ortamlarının olumsuzluğu ya da araç gereç ve ders materyallerinin eksikliği veya yetersizliği” sorununu desteklemektedir.

“Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız.” ifadesine katılımcıların, %42,0’ı (n=191) katılıyorum, %35,8’i (n=163) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Yine fiziki ortamın engeline takılıyoruz.

“Öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiği seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir” ifadesine katılımcıların, %6,8’i (n=31) hiç katılmıyorum, %18,2’si (n=83) katılmıyorum, %15,2’si (n=69) kararsızım, %33,0’ı (n=150) katılıyorum, %26,8’i (n=122) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiği seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir” ifadesine yüksek (3,550 ± 1,249) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Bu ifadede katılımcıların önemli bir kısmı katılmazken, önemli bir kısmı da kararsız kalmıştır. Bir önceki ifadeyle bağlantılı kurduğumuzda öğretmen azlığından ziyade fiziki mekan sıkıntısının daha önemli olduğunu görmekteyiz.

“Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir” ifadesine katılımcıların, %4,8’i (n=22) hiç katılmıyorum, %19,1’i (n=87) katılmıyorum, %17,4’ü (n=79) kararsızım, %34,5’i (n=157) katılıyorum, %24,2’si (n=110) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Katılımcıların “yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu

eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını dűřürmektedir” ifadesine yüksek ($3,54 \pm 1,19$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini dűřürmektedir.” ifadesine katılımcıların , %5,5’i (n=25) hiđ katılmıyorum, %15,6’sı (n=71) katılmıyorum, %12,3’ü (n=56) kararsızım, %35,4’ü (n=161) katılıyorum, %31,2’si (n=142) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Katılımcıların “okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini dűřürmektedir.” ifadesine yüksek ($3,71 \pm 1,21$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Bu ifadelerde okul öncesi eğitiminin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması, hem okullaşma oranını dűřürmekte hem de eğitimde kaliteyi yakalamayı güçleştirmektedir.

“Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğretmenler yeterince bilgilendirilememiştir.” ifadesine katılımcıların, %47,9’u (n=218) katılıyorum, %28,6’sı (n=130) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Katılımcıların “yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğretmenler yeterince bilgilendirilememiştir.” ifadesine yüksek ($3,870 \pm 1,042$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir.” ifadesine katılımcıların, %49,2’si (n=224) katılıyorum, %38,0’ı (n=173) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Katılımcıların “yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir.” ifadesine yüksek ($4,18 \pm 0,83$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğrenciler yeterince bilgilendirilememiştir.” ifadesine katılımcıların, %50,3’ü (n=229) katılıyorum, %36,3’ü (n=165) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Katılımcıların “yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğrenciler yeterince bilgilendirilememiştir.” ifadesine yüksek ($4,12 \pm 0,91$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Yukarda verdiğimiz üç ifadeye de katılımcıların verdikleri cevaplara bakıldığında veli, öğretmen ve öğrencilerin uygulama hakkında fazla bilgilendirilmediği ortaya çıkmaktadır. Paşa Memişoğlu ve İsmetoğlu’nun, (2013)

yaptıkları araştırmaya göre on yedi okul yöneticisinden iki tanesinin bilgi kirliliği ve bilgi eksikliği olduğunu söylediklerini araştırmalarından anlamaktayız. Araştırmamda elde ettiğim bulgular bunu destekler niteliktedir.

Paşa Memişoğlu ve İsmetoğlu'nun, (2013) yaptıkları araştırmaya göre on yedi okul yöneticisinden beş tanesinin, öğrencilerin uyum problemi ve yaş aralığının oluşmasını(60-72 aylık) bir sorun olarak gördüğü yine aynı araştırmada 1. sınıfa erken başlamanın okula uyum ve derslerin kavratılmasında sıkıntıların olabileceği sonucu çıkmıştır. Yine başka bir araştırmada ölçeğe katılan öğretmenlerin %76,5'i 66 aylık çocukların okula başlamasını, %89,3'ü 1. Sınıfta farklı gelişim düzeyindeki çocukların aynı sınıfta eğitim almalarını sakıncalı bulmaktadır (Bahtiyar Karadeniz, 2012:11)

Araştırmamda elde ettiğim bulgular bu araştırmalarla paralellik göstermektedir. Başka bir deyişle; *“1. Sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.”* ifadesine katılımcıların, %28,6'sı (n=130) katılıyor, %44,8'i (n=204) tamamen katılıyor yanıtını vermiştir. Katılımcıların *“1. sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.”* ifadesine yüksek düzeyde katıldıkları görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların %67,3'ü *zorunlu eğitime alınan 66 ayını dolduran çocuklar; okuma yazma becerisini kazanmakta (1. sınıf programını başarmakta) zorlanmakta olduklarını, 1.sınıflarda uygulanan hazırlık ve uyum çalışması kitaplarının içeriği, öğrencileri 1. sınıf müfredatına hazırlamakta yetersiz olduğunu belirtmektedirler.*

Katılımcıların %41,4'ü *1.sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olduğunu, yine, katılımcıların %75'i takvim yaşı itibariyle fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilediğini belirtmektedir.*

Araştırmamızda elde ettiğimiz bulgularda da *5. sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır* ifadesine katılımcıların yüksek düzeyde katıldıkları görülmüştür.

Paşa Memişoğlu ve İsmetoğlu'nun, (2013) yaptıkları araştırmaya göre sınıf öğretmenleri 12 yıllık zorunlu eğitimden olumsuz etkilenmiş, branş öğretmenlerinde

bir değişikliğin olmamasından dolayı, daha az etkilendikleri şeklinde görüşler ortaya atılmıştır. Norm fazlası olan öğretmenlerin motivasyonlarının bozulduğuna dikkat çekilmektedir. Yine aynı araştırmada ”görev kutsaldır. 4+4+4 veya 5+3 olması olumsuz yönde etkilemez” veya “öğretmenlerin özellikle norm kadro fazlası durumuna düşmeleri yada düşme ihtimallerinin olmasını sistemi kabullenmeleri yönünde olumsuz bir etki yarattığını, kamuoyu ve basının sürekli olarak olumsuzlukları ön plana çıkarmalarının bu süreci daha da olumsuzlaştırdığı görüşüyle beraber bakanlığın çelişkili açıklamalarını da öğretmenlerin ön yargılı olmalarının temel sebebi olarak değerlendiren katılımcılar vardır.

Araştırmamızda okul dönüşümleri sırasında; öğretmenlerin kendi okullarında norm fazlası duruma düşmeleri (yer değiştirmek zorunda kalmaları) öğretmenlerde motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır.” İfadesine katılımcıların yüksek düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir.

“Okul dönüşümlerinde; kademeli dönüşümüne karar verilen ilkokul-ortaokul veya ortaokul-lisenin tek idareci tarafından yönetilmesi okulların yönetimini güçleştirmektedir.” ifadesine yüksek düzeyde katılım olduğu görülmüştür. Paşa Memişoğlu ve İsmetoğlu’nun, (2013) araştırmasında da oyun bahçelerinin ve alanlarının yetersizliği altyapı eksikliği olarak değerlendirilmiş buna bağlı olarak ek mali yükümlölüklerin okul idarecilerine yüklenmesinin bir başka sorun olduğunun altı çizilmiştir.

“Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.” ifadesine katılımcıların %23,7’si katılıyorum, %63,5’i tamamen katıldığını beyan etmiştir.

“İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarının yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.” ifadesine katılımcıların , %27,7’si katılıyorum, %58,9’unun tamamen katıldıkları saptanmıştır. Paşa Memişoğlu ve İsmetoğlu’nun, (2013) araştırmasına göre karşılaşılan önemli sorunlardan biri de mevzuat eksikliği olarak ifade edilmiştir. Bu eksikliklerin uygulamayı zorlaştırdığı dile getirilmiş

Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması hedefine karşılık bu uygulamayla okulların disiplin sorunu yaşayacağı ve görece eğitim kalitelerinin düşeceği düşünölmektedir(Paşa Memişoğlu ve İsmetoğlu’nun, 2013). Buna benzer bir sonuca

araştırmamızda ulaştık. “İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır.” ifadesine katılımcıların %26’sı katıldığını, %58,9’u tamamen katıldığı görülmektedir.

“Köyde yaşayan çocukların istedikleri okula taşınamaması, (imam hatip ortaokulu veya düz ortaokul) eğitimde fırsat eşitliğini olumsuz etkilemektedir.” ifadesine katılımcıların , %46,6’sı katılıyor, %34,5’i tamamen katıldığını belirtmiştir. “Taşıma kapsamında eğitime devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır.” ifadesine katılımcıların , %30,8’i katılıyor, %26,6’sı tamamen katılıyor demiştir.

“Haftalık ders saati sayılarının her sınıfta farklı olması, taşıma merkezi olan okullarda dersi biten sınıfların servisi dışarıda beklemeleri sıkıntılara yol açmaktadır.” ifadesine katılımcıların %74,7’si katılıyor demiştir.

“Rehberlik ve sosyal etkinlik dersinin 8. sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.” ifadesine katılımcıların %35’i katıldığını, %22,6’sı tamamen katıldığını söylemiştir.

Soyut öğrenmeye yoğunlaşmanın 5. Sınıflarda başlanmış olmasının erken olması eğitsel olarak olumsuz bir durumdur. 5.sınıflarda haftalık ders saati sayısının artmış olmasının ve sonucunda öğrencinin günde 7 saat ders görmesinin bu yaş grubu için ağır olduğu 5. saatten sonra öğrencinin derse motivasyonun zorlaştığı ve öğrenim kalitesinin düştüğü yine dikkate değer bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır (Paşa Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013).

Bizim ulaştığımız bulgularda da buna benzer çıkmıştır. “Haftalık ders çizelgelerindeki haftalık ders saati sayısı öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınmadan arttırılmıştır.” ve “Yeni haftalık ders çizelgelerindeki derslerin ders saati sayılarını pedagojik açıdan öğrenciler için uygun bulmuyorum.” ifadesine katılımcıların yüksek düzeyde katıldığı görülmüştür.

“İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir.” ifadesine katılımcıların %28’i katılıyor, %55’i tamamen katılıyor, “İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona

ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.” ifadesine katılımcıların %30'u katılıyorum, %53,6'sı tamamen katılıyorum demiştir.

10. ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgulara göre aşağıda sayılan önerilerde bulunabiliriz.

1. Derslik sıkıntısının çözülmesi için hızlı bir şekilde yeni derslik yapımına başlanabilir.
2. Okullarda araç gereç yani donatım malzemesi desteği yapılabilir,
3. Yeni öğretmen ve yardımcı hizmetli atanabilir,
4. Özellikle temel eğitim kapsamındaki okullara imkanlar dahilinde ödenek gönderilebilir.
5. İlkokul, ortaokul ve liselerin fiziki olarak birbirinden bağımsız binalarda eğitim öğretime devam edebilmeleri sağlanabilir.
6. Ders kitapları ve eğitim materyalleri yenilenen eğitim programlarını daha iyi uygulayabilmek için gözden geçirilebilir.
7. İstenilen seçmeli derslerin öğrenciler ve veliler tarafından seçilebilmesi için gerekli fiziki ortamlar oluşturulabilir.
8. Okul öncesi eğitimde okullaşma oranını artırmak için zorunlu hale getirilmesi uygun olabilir,
9. 60-66 ve 72 aylık çocukların aynı sınıfta öğrenim görmesi pedagojik olarak çocuk gelişim ilkelerine uygun değildir. Bu nedenle okula başlama yaşı tekrar gözden geçirilebilir.
10. 1.sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması çok uzun bir süredir. Kısaltılması halinde daha yararlı olacağı düşünülebilir.
11. Yeni eğitim sisteminde yaşanan aksaklıklar gözden geçirilmelidir ve çözümü için ufak değişikliklere gidilmelidir,
12. Farklı kademedeki okulların aynı müdür tarafından yönetilmesi uygulamasına son verilebilir.

13. İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri daha işlevsel hale getirilebilir.
14. Köyde yaşayan ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin istedikleri okullara gidebilmeleri, ve daha iyi şartlarda yemek yiyebilmeleri için iyileştirme yapılabilir.
15. Haftalık ders saatlerinin tüm sınıflar için eşit hale getirilebilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, E, Altinkurt Y, Yılmaz K ve Karaköse T. (2012). Okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri (Kütahya İli). *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 159-175. (www.egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/download/715/371).
- Ağaoğlu, E. (2007). Sınıf yönetimi ile ilgili olgular. Kaya, Z. (Ed.) *Sınıf Yönetimi*, (1-42). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Aslanargun E, ve Bozkurt S. (2012). Okul Müdürlerinin Okul Yönetiminde Karşılaştığı Sorunlar. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 11(2), 349 -368. (<http://sbe.gantep.edu.tr>).
- Aydemir, N. (2013). *İlköğretim okulu yöneticilerinin okul yönetiminde karşılaştıkları yönetsel sorunlar (Uşak ili örneği)*(Yüksek Lisans Tezi). (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>) Tez No: 327783. Uşak Üniversitesi, Uşak.
- Aydın, İ. (2008). *Öğretimde denetim durum saptama değerlendirme ve geliştirme* Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, M. (2010). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınları.
- Aydoğan, İ. (2008). Okul yöneticilerinin öğretmenleri etkileme becerileri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 33-51. (http://www.ide.konya.edu.tr/egtfakdergi/Sayilar/sayi%2025/25_giris.pdf).
- Bahtiyar Karadeniz, C. (2012). Öğretmenlerin 4+4+4 zorunlu eğitim sistemine ilişkin görüşleri. *Eğitim Bilim ve Toplum Dergisi*, 10(40), 34-53. (<http://www.egitimbilimtoplum.com.tr/index.php/ebt/article/viewFile/488/pdf>).
- Balcı, A. (2005). *Açıklamalı Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul*, Ankara: Feryal Matbaası.
- Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim Yönetimi*, Ankara: Yargıcı Matbaası.

- Başaran, İ. E. (2008). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Ekinoks Yayınevi.
- Bıyık, E. (2014). *İlkokul/Ortaokul Müdürlerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Yönelimsel Sorunların Belirlenmesi: Araklı Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>) Tez No: 358480 Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Brubaker, W. (1998). *Planning and Designing Schools*. New York: Mc Graw Hill.
- Buluç, B. (2007). İlk ve ortaöğretim kurumlarında okul yöneticilerinin bilgilendirme işlevini gerçekleştirme düzeyleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-23. (<http://www.tebd.gazi.edu.tr/index.php/tebd/article/view/64>).
- Bursalıoğlu, Z. (2012). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.Y., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: PegemA.
- Coldron J., Crawford M., Jones, S., Simkins T. (2014). The restructuring of schooling in england: the responses of well-positioned head teachers, *Educational Management Administration & Leadership*, 42, 387 (<http://ema.sagepub.com/content/42/3/387.abstract>).
- Çalık, T., ve Kurt, T.(2006). Okulda şiddetin önlenmesi ve güvenli okul. Erçetin, Ş.Ş.(Ed.), *Eğitim ve şiddet*, (99-116). Ankara: Hegem Yayınları.
- Çatal, Y. (2013). *Okul yönetiminden ve öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar*, (Yüksek Lisan Tezi) (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>). Tez No:348984. Yeditepe Üniversitesi: İstanbul,
- Çelikten, M. (2004). Bir okul müdürünün günlüğü, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 123-135. (<http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt14/sayi1/123-135.pdf>).
- Çınkır, S. (2010). İlköğretim okulu müdürlerinin sorunları: sorun kaynakları ve destek stratejileri, *İlköğretim Online*, 9(3), 1027-1036. (<http://ilkogretim-online.org.tr>).

- Demir, S., Demir, A. (2012). Türkiye’de yeni lise öğretim programları: sorunlar beklentiler ve öneriler, *İlköğretim Online*, 11(1), 35-50. (<http://ilkogretim-online.org.tr>).
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, H., Üstüner, M., Özer, N. (2007). Okul yönetiminde karşılaşılan sorunların öğrenci ve okul ile ilgili değişkenler açısından incelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51, 421-455. (<https://pegem.net/dosyalar/dokuman/4129-20110604103250-4-demirtas.pdf>).
- Dönmez, B. (2001). Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25, 63-74. (<http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/527>).
- Eğitim Bir Sen, (2012). 4+4+4+ Eğitim sistemi ne getiriyor neler olmalı, (<http://www.egitimbirsen.org.tr/ebsfiles/files/yayinlarimiz/121-egitimbirsen.org.tr-121.pdf>).
- Ekinci, A. (2010). İlköğretim okullarında çalışan müdür ve öğretmenlerin mesleki sorunlarına ilişkin görüşleri, *İlköğretim Online Dergisi*, 9(2), 734-748, (<http://ilkogretim-online.org.tr>).
- Ersoy, S. (2006). *İlköğretim okullarında yönetici ve öğretmenler arasındaki iletişim sorunları (Van İli Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi). (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>). Tez No: 187216. Yüzüncü Yıl Üniversitesi: Van.
- Ertan Kantos, Z., Oğuz Çuhadaroğlu, E. ve Taşdan M. (2009). İlköğretim okulları yöneticilerinin yönetim biçimlerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri (nitel bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 393-402. (http://www.kefdergi.com/pdf/17_2/17_1.pdf).
- Esmeray, A., Erçen, Y. (2007). Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeyleri mersin ilinde karşılaştırmalı bir inceleme. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(34), 1- 8, (<http://egitim.cu.edu.tr/efdergi/makaleler.asp?dosya=81>).
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa birliği sürecinde türk eğitim sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80, (<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article/viewFile/5000003026/5000003560>).

- Genç, M. (2006). *Eğitim örgütlerinde öğretmenlerin değişime karşı gösterdiği direnç*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Yeditepe Üniversitesi:İstanbul.
- Gülde, Ş. (2007). *Köy ilköğretim okullarında yönetim ve sorunları (İstanbul ili örneği)*,(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi: İstanbul.
- Hoylea, E.,Wallaceb, M. (2014). Organisational studies in an era of educational reform. *Journal of Educational Administration*, 46(3), 244–269. (<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00220620.2014.919900#preview>)
- İlgar, Lütfü (2000): *Eğitim yönetimi-Okul yönetimi-Sınıf yönetimi*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kara, M. K. (2006). *İlköğretim kurumlarında yönetici ve rehber öğretmenlerin görev bilinçlilik düzeyleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi: İstanbul.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Karogo, P.K. ve Orodho, J.A. (2014). Challenges in financing development projects in public primary schools in ijara district in garissa county, *International Journal of Development Research*, 4(6), 1272-1280. (<http://www.journalijdr.com/sites/default/files/1720.pdf>).
- Kaya, Y. K. (1993). *Eğitim yönetimi*, Ankara: Ofset Matbaacılık.
- Kaya, Y.K. (1999). *Eğitim yönetimi kuram ve Türkiye'deki uygulama*, Ankara: Bilim Yayıncılık.
- Kayıkcı, K. Yönetici Yetiştirme Sorunu, *Milli Eğitim Dergisi*, 2001, 150.
- Kazu, İ.Y., Eroğlu, M. (2012). *Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sistemine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi*. 2. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi, 27-29 Eylül 2012. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Kılıç, I. (2009). *İlköğretim Okullarındaki Müzik Derslerinde Karşılaşılan Araç-Gereç Sorunları*, 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25 Eylül 2009. Samsun.
- Korkmaz, İ. (2005). İlköğretim okullarının karşılaştıkları finansman sorunları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 429-434. (http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/articles/2005/14/ikorkmaz.pdf).

- Korkmaz, M. (2005). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi: Sorunlar –çözümler ve öneriler, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 237-252. (<http://www.gefad.gazi.edu.tr/window/dosyapdf/2005/3/2005-3-237-252-13-mehmetkorkmaz.pdf>).
- Meşe, Ü. (2009). *İlköğretim okul müdürlerinin karşılaştıkları idari sorunlar (Bahçelievler örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2000). Okul-kurum müdürü görev tanımları, *Tebliğler Dergisi*, 63(2508). 60-136.
- Okutan, M. (2003). Okul müdürlerinin idari davranışları, *Milli Eğitim Dergisi*, 157, (<http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/MilliEgitimDergisi/157/okutan.htm>)
- Özbayraktar, M. (2005). Bilgi teknolojilerinin öğrenim alanı planlamasına etkileri – ilköğretim okullarının derslik ve kütüphane mekânları örneğinde.
- Özmen, F. ve Kömürlü, F. (2010). Eğitim örgütlerine yönetici seçme ve atamada yaşanan sorunlar ve yönetici görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(1), 25-33. (http://www.sosbilko.net/dergi_SBD/arsiv/2010_1/04fatma_ozmen.pdf).
- Özyılmaz Ö, (2013). *Türk milli eğitim sisteminin sorunları ve çözüm arayışları*, Ankara: Pegem Akademi.
- Paşa Memişoğlu, S, ve İsmetoğlu, M. (2013). Zorunlu Eğitimde 4+4+4 uygulamasına ilişkin yöneticilerin görüşleri”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 14-25. (http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/02._salih_pasa_memisoglu_mehmet_ismetoglu.pdf).
- Rayner, S. (2014). Playing by the rules? The professional values of head teachers tested by the changing policy context, *Management in Education*, 28(2), 38-43. (<http://mie.sagepub.com/content/28/2/38.abstract>).
- Resmî Gazete (2012). İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun, Sayı:28261 <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm><http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>
- Sağır, M., Paşa Emişoğlu, S. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerinde sorunla karşılaşma dereceleri ve karşılaştıkları sorunlar *KSÜ*

- Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 39-56. (http://sbd.ksu.edu.tr/Imagesimages/files/10_2_03_ilkogretim_okulu_yoneticilerinin.pdf).
- Salant, P. ve Dillman, D. A. (1994). *How to conduct your own survey*, Newyork: John Wiley & Sons.
- Sarice, S. (20069). *İlköğretim okulu müdürlerinin okul yönetiminde karşılaştıkları yönetsel sorunlar (Esenler İlçesi örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi: İstanbul.
- Sönmez, M. A. (2006). Meslek liselerinde örgüt kültürü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 85-108. (<http://pegem.net/dosyalar/dokuman/1752-20110604161247-4-sonmez.pdf>)
- Şahin, A.E. (1996). Okul müdürlerinin eylemleri planlayıp uygulamada karşılaştıkları engeller. *Eğitim Yönetimi*, 2(1), 129-138. (www.dergipark.ulakbim.gov.tr/kuvey/article/download/.../5000048264).
- Şişman, M. (2011). *Eğitimde mükemmellik arayışı etkili okullar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Şişman, M. (2012a). *Eğitimde mükemmellik arayışı*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Şişman, M. (2012b) *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Taymaz, H. (1997). *Eğitim sisteminde teftiş-kavramlar ilkeler yöntemler*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Taymaz, H. (2011). *Okul yönetimi*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Töremen F, Kolay Y. (2003). İlköğretim okulu yöneticilerinin sahip olması gereken yeterlikler, *Milli Eğitim Dergisi*, 160. (<http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/MilliEgitimDergisi/160>).
- Turan S, Yıldırım N, Aydoğdu E. (2012). Okul müdürlerinin kendi görevlerine ilişkin bakış açıları, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(3), 63-76. (<http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/136510-20121124171053-6.-makale.pdf>).
- Zoraloğlu, Y.R., Şahin, İ. ve Fırat, N.Ş. (2005). İlköğretim okullarında kaynak sorunu, *Eğitim Bilim Toplum*, 3,(12), 86-101.

EKLER

12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sorunlarına İlişkin Ölçek

Sayın Katılımcılar,

Bu çalışma; "12 Yıllık Zorunlu Eğitim Sisteminde Yöneticilerin Karşılaştıkları Sorunlar" konulu tez çalışmasının uygulama kısmı ile ilgilidir. Yapılan araştırma tamamıyla akademik nitelikli olup çalışmadan elde edilecek bilgiler bilimsel amaca yönelik olarak kullanılacak ve alınan cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır.

Çalışmaya yapacağınız değerli katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Sıraç BADUR

Zirve Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi

I.BÖLÜM

Lütfen aşağıda yer alan kişisel bilgilerinizi belirtiniz.

1.Cinsiyetiniz:

a)Erkek

b)Kadın

2.Yaşınız:

a)30 ve daha az

b) 31-35

c)36-40

e) 46-50

f)51 ve daha üzeri

3. Göreviniz:

a)Okul/Kurum Müdürü/Müdür Yardımcısı

b)Öğretmen

4. Görev yaptığınız yer:

a)İl/İlçe Merkezi

b) Belde

c)Köy

5. Görev Yaptığınız Kurum:

a)İl Millî Eğitim Müdürlüğü

d)Ortaokul

b)İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

c)Lise (Ortaöğretim)

e)İlkokul

6 Branşınız:

a)Sınıf Öğretmeni

b) Branş

7. Eğitim Durumunuz:

a)Yüksek Lisans/Doktora

b)Fakülte(4 yıllık ve üzeri)

c)Üç yıllık yüksek okul

d)İki yıllık yüksek okul

8. Mesleki Kıdeminiz:

a)Aday Öğretmen

b)2-10 Yıl

c)11-20 Yıl

d)21 Yıl ve Üstü

II. BÖLÜM

Sayın Öğretmenim;

Aşağıda 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminde okul yönetiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin bir takım ifadelere yer verilmiştir. Lütfen verilen ifadelere katılma derecenizi ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.

Maddeler	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım (Fikrim Yok)	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1 Okullarımızın fiziki durumu ihtiyaca cevap verememektedir.					
2 İlkokul ve ortaokullar devlet tarafından ödenek gönderilmemesinden dolayı okul yöneticileri maddi konularda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.					
3 Yeterli fiziki alt yapı oluşturulmadan liselerin zorunlu eğitime alınması, önceki yıllara göre, öğrencilerin daha kalabalık dersliklerde öğrenim görmelerine neden olmuştur.					
4 Okullarımızın fiziki açıdan yetersiz olması ilkokul, ortaokul ve liselerin bağımsız binalarda eğitimlerine devam etmelerini engellemektedir.					
5 Okullarımızda yeterli fiziki ortamlar olmadığı için öğrencilerin/velilerin istedikleri seçmeli dersi seçmelerine fırsat sunmakta zorlanmaktayız.					
6 Öğrencilerimizin/velilerimizin seçtiği seçmeli derslerin hepsi için derse girebilecek branşta öğretmen temin edilememektedir					
7 Yeni eğitim sistemi ile okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması okul öncesinde okullaşma oranını düşürmektedir					
8 Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.					

	Maddeler	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım (Fikrim Yok)	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
9	Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğretmenler yeterince bilgilendirilememiştir.					
10	Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) veliler yeterince bilgilendirilememiştir.					
11	Yeni eğitim sistemi ile ilgili (yapılan değişiklikler hakkında) öğrenciler yeterince bilgilendirilememiştir.					
12	Okullarımızda bulunan eğitim materyalleri yenilenen öğretim programlarını sağlıklı uygulayabilecek yeterlilikte değildir.					
13	1. sınıfa kaydedilen 60-66 aylık çocuklar, 1. Sınıf programını uyum sağlamakta zorlanmaktadır.					
14	Zorunlu eğitime alınan 66 ayını dolduran çocuklar; okuma yazma becerisini kazanmakta (1. Sınıf programını başarmakta) zorlanmaktadır.					
15	1. Sınıflarda uygulanan hazırlık ve uyum çalışması kitaplarının içeriği, öğrencileri 1. Sınıf müfredatına hazırlamakta yetersizdir					
16	1. Sınıflarda hazırlık ve uyum çalışması için eğitim öğretim yılının ilk 3 ayının ayrılması, 1. Sınıf müfredatının ders yılı sonuna kadar yetiştirilememesine neden olmaktadır.					
17	Takvim yaşı itibarıyla fiziki gelişimleri birbirinden farklı 1. Sınıf öğrencilerinin aynı derslikte eğitim görmeleri başarıyı olumsuz etkilemektedir					
18	5. sınıf öğrencileri derslerinin tamamına branş öğretmeni girmesine uyum sağlayamamıştır.					
19	Okul dönüşümleri sırasında; öğretmenlerin kendi okullarında norm fazlası duruma düşmeleri (yer değiştirmek zorunda kalmaları) öğretmenlerde motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır.					
20	Yeni eğitim sistemi; öğrencilerin takvim yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınmadan, 4+4+4 şeklinde planlanmıştır.					
21	İlkokulların ilk 4 sınıftan oluşması, (5. sınıfların ortaokul kademesine alınması) birleştirilmiş sınıflı ilkokullarda eğitimin kalitesini arttırmaktadır					
22	Okul dönüşümlerinde; kademeli dönüşümüne karar verilen ilkokul-ortaokul veya ortaokul-lisenin tek idareci tarafından yönetilmesi okulların yönetimini güçleştirmektedir.					
23	Norm fazlası öğretmenlerin eritilmesi amacıyla yapılan branş değişikliği uygulaması eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.					
24	İlkokullarda derslerde başarısız olan öğrencilere sınıf tekrarinin yaptırılmaması eğitimin kalitesini düşürmektedir.					
25	İlkokullar ve ortaokullarda olumsuz davranış sergileyen öğrencilere yaptırım uygulama konusunda yönetmelik maddeleri yetersiz olduğundan olumsuz davranış sergileyen öğrenciler artmaktadır.					
26	Köyde yaşayan çocukların istedikleri okula taşınmaması, (İmam Hatip Ortaokulu veya Düz Ortaokul) eğitimde fırsat eşitliğini olumsuz etkilemektedir.					
27	Taşıma kapsamında eğitimine devam eden öğrencilere yemeklerini yiyebilecekleri sağlıklı ortamlar oluşturulamamaktadır.					
28	Haftalık ders saati sayılarının her sınıfta farklı olması, taşıma merkezi olan okullarda derisi biten sınıfların servisi dışarıda beklemeleri sıkıntılara yol açmaktadır.					
29	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik dersinin 8. Sınıf hariç tüm sınıfların haftalık ders çizelgesinden çıkarılarak okutulmaması öğrencilerin eğitimi adına yanlış bir yaklaşımdır.					
30	Ders kitaplarının içerikleri yetersizdir.					
31	Haftalık ders çizelgelerindeki haftalık ders saati sayısı öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınmadan artırılmıştır.					
32	Yeni haftalık ders çizelgelerindeki derslerin ders saati sayılarını pedagojik açıdan öğrenciler için uygun bulmuyorum.					
33	İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitimin kalitesini düşürmektedir.					
34	İkili eğitim yapılan kurumlarda zaman çizelgesinin çok erken saatlerde başlayıp geç saatlerde sona ermesi eğitim çalışanlarının motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.					